

Rapport

Leeswijzer Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden COVID-19

Cohort (NEA-COVID-19)

Auteurs:

Karen Oude Hengel

Paul Couzy

Luuk Bouwens

Ernest de Vroome

Wendela Hooftman

oktober 2023

TNO innovation
for life

Leeswijzer **Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden – COVID-19**

Cohort (NEA-COVID-19)

TNO

Work Health Technology

088 866 61 00

www.tno.nl

© 2023 TNO | Leiden

Auteurs:

Karen Oude Hengel

Paul Couzy

Luuk Bouwens

Ernest de Vroome

Wendela Hooftman

Met dank aan:

Het Ministerie van SZW: Piet Venema

Vormgeving:

Coek Design, Prinsenbeek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4		
1.1	Doel van het onderzoek	4		
1.2	Doel en inhoud van deze leeswijzer	4		
2	Methode	5		
2.1	Studiepopulatie	5		
2.2	Wervingsprocedure	5		
2.3	Respons NEA-COVID-19	6		
3	Verantwoording van de vragenlijst	8		
3.1	Modules	8		
3.1.1	Module: Demografische gegevens	8		
3.1.2	Module: Dienstverband	8		
3.1.3	Module: Verandering van baan	9		
3.1.4	Module: Werklocatie	10		
3.1.5	Module: Werkomstandigheden	10		
3.1.6	Module: Verandering in werk	12		
3.1.7	Module: Hybride werken	13		
3.1.8	Module: Blootstellingsrisico's aan COVID-19 op het werk		14	
3.1.9	Module: COVID-19 Maatregelen		15	
3.1.10	Module: Coronatoegangsbewijs		15	
3.1.11	Module: Welbevinden		16	
3.1.12	Module: Covid-19, Post-COVID en Werk		17	
3.1.14	Module: Sedentair gedrag en lichamelijke activiteit		19	
3.1.15	Module: Werk en thuis		19	
3.1.16	Module: Woon-werkverkeer		19	
3.1.17	Module: Mantelzorg		20	
3.1.18	Module: Copingstijl		20	
3.1.19	Module: Verdere loopbaan		20	
3.1.20	Module: Financiële situatie		21	
4	Resultaten		29	
5	Referenties		66	

Inleiding

Door de plotselinge opkomst van COVID-19 en de door de overheid getroffen maatregelen veranderde in 2020 het werkende leven voor veel Nederlandse werknemers. In maart 2023 heeft het kabinet het advies van het Outbreak Management Team (OMT) en het Maatschappelijk Impact Team (MIT) overgenomen om de laatste coronamaatregelen – zelftest en isolatie – te laten vervallen omdat het coronavirus in de endemische fase is beland (Rijksoverheid, 2023). Toch is het werk voor sommige blijvend veranderd omdat zij meer thuis zijn gaan werken of corona gerelateerde gezondheidsklachten ervaren.

1.1 Doel van het onderzoek

Om de effecten en gevolgen van de coronapandemie op het werk inzichtelijk te krijgen, is het NEA-COVID-19 cohort onderzoek opgezet. Het doel van dit cohort is om een nauwkeuriger beeld van de arbeidssituatie tijdens (2020 en 2021) en na de pandemie (2023) te krijgen, ook in vergelijking met de situatie van 2019. De gevolgen voor werknemers op het gebied van arbeidsomstandigheden, welbevinden en

specifieke indicatoren tijdens en na de pandemie (waaronder blootstellingsrisico's, algemene maatregelen en maatregelen vanuit werkgever) zijn met dit cohort in kaart gebracht, waarbij een vergelijking is gemaakt met de situatie voor de pandemie.

1.2 Doel en inhoud van deze leeswijzer

Deze leeswijzer is bedoeld als methodologische verantwoording van de NEA-COVID-19 metingen die in juni-juli 2020 (eerste vervolgmeting), oktober-november 2020 (tweede vervolgmeting), maart 2021 (derde vervolgmeting), november-december 2021 (vierde vervolgmeting) en juni-juli 2023 (vijfde vervolgmeting) hebben plaatsgevonden. In hoofdstuk twee beschrijven we de dataverzameling en verwerking. In hoofdstuk drie beschrijven we de modules en operationalisatie van de vragen. Hoofdstuk vier geeft de globale resultaten van het NEA-COVID-19 cohort in tabelvorm van de vijfde meting medio 2023. Voor de resultaten van de eerste vier vervolgmetingen verwijzen we naar de eerdere leeswijzers (Bouwens e.a., 2020; Oude Hengel e.a., 2020; Oude Hengel e.a., 2021a, Oude Hengel e.a., 2022).

Methode

2.1 Studiepopulatie

Het NEA-COVID-19 cohort onderzoek is een herbenadering van de NEA 2019. De steekproef voor de NEA 2019 is door het CBS getrokken. De doelpopulatie in de NEA 2019 bestaat uit werknemers van 15 tot en met 74 jaar die in Nederland werken. De exacte methode van de NEA staat in het jaarlijkse NEA methodologie rapport (Hooftman e.a., 2020). Voor de NEA-COVID-19 is een groep deelnemers die aan de NEA 2019 hebben deelgenomen opnieuw benaderd. Respondenten konden alleen een uitnodiging krijgen als zij daar in de NEA 2019 toestemming voor hebben gegeven én hadden aangegeven dat dat per e-mail mocht gebeuren. Een aantal respondenten was al in het kader van ander vervolgonderzoek benaderd. Om de respondentbelasting te beperken, hebben zij geen uitnodiging voor de NEA-COVID-19 metingen ontvangen.

2.2 Wervingsprocedure

Het NEA-COVID-19 cohort onderzoek maakt gebruik van een online vragenlijst. Respondenten ontvangen bij iedere meting een e-mail

met daarin een verwijzing naar het oorspronkelijke NEA onderzoek, een korte uitleg van het huidige onderzoek en het verzoek om deel te nemen. De uitnodiging van de NEA-COVID-19 vragenlijsten vermeldt ook dat deelname altijd vrijwillig is en de mail bevat een tekst over omgang met privacy en koppeling van data. Tenslotte geeft de e-mail aan op welke wijze respondenten aan kunnen geven dat zij niet meer benaderd willen worden. De interne toetsingscommissie van TNO heeft het NEA-COVID-19 cohort onderzoek beoordeeld als niet WMO-plichtig (2020-057 voor de eerste drie vervolgmetingen, 2021-101 voor de vierde vervolgmeting, 2023-038 voor de vijfde vervolgmeting).

Na de reguliere meting in 2019 hebben er vijf vervolgmetingen plaats gevonden. Op 22 juni 2020 is de uitnodiging voor de eerste vervolgmeting naar alle deelnemers verstuurd. Respondenten ontvingen tot tweemaal een herinneringsmail met daarin een verwijzing naar de oorspronkelijke mail en opnieuw het verzoek om te reageren. Deze herinneringsmails zijn alleen verstuurd aan mensen waarvan op dat moment geen (volledige) respons was ontvangen en die niet hadden aangegeven niet te willen deelnemen aan het onderzoek. De eerste herinneringsmail is op 2 juli 2020 verstuurd, de tweede herinnering op 13 juli 2020. Op 31 juli 2020 is de vragenlijst gesloten.

De eerste uitnodiging voor de tweede vervolgmeting is verstuurd op 28 oktober 2020. De deelnemers die eerder hadden aangegeven niet meer te willen deelnemen hebben geen uitnodiging meer ontvangen. Respondenten ontvingen opnieuw tot tweemaal een herinneringsmail met daarin een verwijzing naar de oorspronkelijke mail en opnieuw het verzoek om te reageren. De eerste herinneringsmail is op 9 november 2020 verstuurd, de tweede herinnering op 19 november 2020. Op 6 december 2020 is de vragenlijst gesloten.

Voor de derde vervolgmeting is de eerste uitnodiging op 1 maart 2021 verstuurd. De deelnemers die eerder hadden aangegeven niet meer te willen deelnemen hebben geen uitnodiging meer ontvangen. Respondenten hebben tweemaal een herinneringsmail ontvangen, namelijk op 11 maart 2021 en 23 maart 2021. Op 31 maart 2021 is de vragenlijst gesloten.

Op 15 november 2021 is de eerste uitnodiging voor de vierde vervolgmeting verstuurd. In de 4^e meting is voorafgaand aan de vragenlijst expliciet toestemming aan de deelnemers gevraagd voor het gebruik van de door hen ingevulde gegevens voor onderzoek. De deelnemers die eerder hadden aangegeven niet meer te willen deelnemen hebben geen uitnodiging voor deze meting ontvangen. Wederom ontvingen de respondenten tot tweemaal toe een herinneringsmail, namelijk op

24 november 2021 en 7 december 2021. Op 17 december 2021 is de vragenlijst gesloten.

Op 6 juni 2023 is de eerste uitnodiging voor de vijfde vervolgmeting verstuurd naar alle deelnemers die ook voor de eerdere metingen waren uitgenodigd. Net als in de 4^e meting is voorafgaand aan de vragenlijst expliciet toestemming aan de deelnemers gevraagd voor het gebruik van de door hen ingevulde gegevens voor onderzoek. De deelnemers die eerder hadden aangegeven niet meer te willen deelnemen hebben geen uitnodiging voor deze meting ontvangen. De herinneringsmail is verstuurd op 16 juni 2023 en 28 juni 2023. Op 6 juli 2023 is de vragenlijst gesloten.

2.3 Respons NEA-COVID-19

Respons eerste vervolgmeting

In de periode 22 juni tot en met 31 juli hebben 26.337 deelnemers een vragenlijst ontvangen, waarvan 11.334 de vragenlijst (deels) ingevuld heeft. Omdat een aantal deelnemers afwijken in geslacht en leeftijd t.o.v. de meting van 2019 of omdat zij uitsluitend leeftijd en geslacht hebben ingevuld, zijn deze deelnemers verwijderd. In totaal is data van 10.115 deelnemers (respons: 38%) beschikbaar uit 2019 en de eerste herhaalmeting van 2020.

Respons tweede vervolgmeting

In de periode 28 oktober tot en met 6 december hebben 26.115 deelnemers een vragenlijst ontvangen, waarvan 10.609 de vragenlijst (deels) ingevuld heeft. Omdat een aantal deelnemers afwijken in geslacht en leeftijd t.o.v. de meting van 2019 of omdat zij uitsluitend leeftijd en geslacht hebben ingevuld, zijn deze deelnemers verwijderd. In totaal is van 9.475 deelnemers (respons: 36%) informatie beschikbaar van zowel 2019 als van de tweede meting van 2020.

Respons derde vervolgmeting

In de periode 1 tot en met 31 maart 2021 hebben 25.720 deelnemers een vragenlijst ontvangen, waarvan 9.682 de vragenlijst (deels) ingevuld heeft. De deelnemers die afwijken in geslacht en leeftijd t.o.v. de meting van 2019 of niet meer hebben ingevuld dan leeftijd en geslacht, zijn verwijderd. In totaal is van 8.553 deelnemers (respons: 33%) informatie beschikbaar van zowel 2019 als van de meting in maart 2021.

Respons vierde vervolgmeting

In de periode 15 november tot en met 17 december 2021 hebben 25.397 deelnemers een vragenlijst ontvangen, waarvan 8834 de vragenlijst (deels) ingevuld heeft. De deelnemers die afwijken in geslacht en leeftijd t.o.v. de meting van 2019 of niet meer hebben ingevuld dan leeftijd en geslacht, zijn verwijderd. In totaal is van 8.099

deelnemers (respons: 32%) informatie beschikbaar van zowel 2019 als van de meting in november 2021.

Respons vijfde vervolgmeting

In de periode 6 juni tot en met 6 juli 2023 hebben 24.492 deelnemers een vragenlijst ontvangen. De deelnemers die afwijken in geslacht en leeftijd t.o.v. de meting van 2019 of niet meer hebben ingevuld dan leeftijd en geslacht, zijn verwijderd. In totaal is van 6.323 deelnemers (respons: 26%) informatie beschikbaar van zowel 2019 als van de meting medio 2023.

Beschikbare informatie op vijf meetmomenten

In totaal is van 2.728 deelnemers (17%) data beschikbaar van alle metingen.

Weging van de metingen

Om te voorkomen dat randtotalen onevenredig sterk worden bepaald door bijvoorbeeld oversampling in het onderwijs (vanuit de NEA 2019, Hooftman e.a., 2020a), geslacht en leeftijd, zijn de gepresenteerde resultaten gewogen voor geslacht, leeftijd, opleiding en sector.

Verantwoording van de vragenlijst

In dit hoofdstuk presenteren we de modules en de herkomst van de specifieke constructen, opgenomen in de vijf vervolgmetingen van het NEA-COVID-19 cohort onderzoek. Een aantal constructen die al bekend zijn vanuit de NEA 2019 – bijvoorbeeld opleidingsniveau, migratieachtergrond en het hebben van een chronische aandoening – worden in dit hoofdstuk niet verder besproken.

We onderscheiden drie doelgroepen (werknemers die op locatie werken, werknemers die thuiswerken en deelnemers die (tijdelijk) geen werk of werkzaamheden hebben). Daarom sluiten we dit hoofdstuk af met een overzicht welke modules en constructen aan welke doelgroep zijn uitgevraagd (Tabel 1). Werknemers die aangaven zowel thuis als op locatie te werken kregen alle bijbehorende vragen.

3.1 Modules

3.1.1 Module: Demografische gegevens

Aan het begin van de vragenlijst zijn geslacht en leeftijd uitgevraagd. Op die manier verifiëren we of de vragenlijst door de juiste persoon is ingevuld. In de eerste vervolgmeting is daarnaast de samenstelling van het huishouden uitgevraagd met een enkele vraag.

Naast bovengenoemde persoonsgegevens is ook gevraagd naar de arbeidssituatie van de partner in de eerste tot en met vierde vervolgmeting, indien relevant.

3.1.2 Module: Dienstverband

Ten aanzien van de arbeidsmarktpositie van respondenten worden de volgende aspecten bevraagd:

- Arbeidssituatie
- Contracturen (in de tweede, derde, vierde en vijfde vervolgmeting)
- Invloed van COVID-19 op het werk (in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Invloed van COVID-19 op het hebben van werk (in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)

- Invloed van COVID-19 op het aantal werkuren (in de eerste, tweede en derde vervolgmeting)
- Overwerken
- Aantal uren overwerken
- Werken buiten de kantooruren, in de avond, nacht of weekend (in de vierde en vijfde vervolgmeting)

De vraag naar de arbeidssituatie is relevant, gezien de mogelijkheid dat er grote veranderingen in de arbeidssituatie van werknemers hebben plaatsgevonden ten opzichte van de NEA 2019. De vraag is gebaseerd op een cohort studie onder oudere werknemers (STREAM, Van den Heuvel e.a., 2016) en geeft inzicht in of een deelnemer werknemer, zelfstandige of niet-werkend is ten tijde van de NEA-COVID-19. Vanaf de tweede vervolgmeting is aan de deelnemers ook gevraagd naar hun contracturen per week. Deze vraag is overgenomen uit de NEA 2019.

Daarnaast is de invloed van COVID-19 op het werk uitgevraagd in eerste tot en met vierde vervolgmeting met drie vragen. Met deze vragen kijken we of het werk van mensen veranderd is (andere werk-omstandigheden of werkzaamheden die stil liggen) of het aantal werkuren van mensen veranderd is en/of mensen als gevolg van de pandemie hun baan zijn verloren. Ook deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19.

De vragen naar overwerk zijn identiek aan de vraag gesteld in de NEA 2019. Ook de vragen over werken in de avond, de nacht en het weekend die in de vierde en vijfde meting zijn opgenomen komen uit de NEA 2019.

3.1.3 Module: Verandering van baan

Aan de deelnemers die werken is gevraagd of zij van baan zijn veranderd door middel van de volgende vragen:

- Verandering van baan
- Verandering van baan door COVID-19 maatregelen (in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Sector in nieuwe baan (in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Beroep in nieuwe baan (in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Vestigingsgrootte in nieuwe baan (in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)

De gegevens over beroep, sector en bedrijfsgrootte worden overgenomen uit de NEA-2019, tenzij een deelnemer is gewisseld van baan tussen de NEA 2019 en de NEA-COVID-19. Indien mensen van baan zijn veranderd, wordt vastgesteld of dit het gevolg is van COVID-19. Dit is gedaan met vragen die ontwikkeld zijn voor de NEA-COVID-19. Daarnaast zijn het nieuwe beroep en de sector van dit

beroep vastgesteld en is de bedrijfsgrootte gemeten van het bedrijf waar de respondent is gaan werken. Deze vragen zijn gebaseerd op de NEA 2013 (zie Zwieteren e.a., 2014). De vraag over vestigingsgrootte is identiek als de vraag gesteld in de NEA 2019.

3.1.4 Module: Werklocatie

Omdat werknemers die thuiswerken of die op locatiewerken andere arbeidsomstandigheden kunnen hebben, is de locatie van werk uitgevraagd.

- Werklocatie
- Reden van werklocatie (in de tweede, derde, vierde en vijfde vervolgmeting)
- Dagen op locatie (in de vijfde vervolgmeting)
- Aantal uren thuiswerken

De eerste vraag is gesteld in alle vervolgmetingen. Werknemers kunnen aangeven of ze grotendeels op hun woonadres, op locatie (bij de werkgever of andere externe), of een combinatie hiervan werken of dat ze bijna geen werkzaamheden hebben.

Verder is vanaf de tweede vervolgmeting een vraag opgenomen of het (deels) werken op locatie noodzakelijk is (het werk kan niet thuis uitgevoerd worden) of dat mensen liever zelf op locatie werken of dat de werkgever dit van de werknemer vraagt. Vervolgens is in de vijfde ver-

volgmeting gevraagd of locatiewerkers op een vaste locatie, wisselende locatie of geen van beiden (bijv. chauffeur) werkzaam zijn. In de derde meting zijn deelnemers bevroegd naar de reden van het werken op locatie en naar de mogelijkheden om aanpassingen te doen, zodat ze hun werk wel thuis kunnen uitvoeren.

Aan de thuiswerkers is vanaf de tweede vervolgmeting gevraagd naar het aantal uren dat ze gemiddeld thuiswerken met een open vraag.

Aan werknemers die aangeven deels op locatie te werken is in de vijfde vervolgmeting gevraagd of ze op vaste of flexibele dagen op locatie werken.

Alle vragen uit deze module zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19.

3.1.5 Module: Werkomstandigheden

In deze module zijn vragen gesteld over de volgende fysieke en psychosociale werkomstandigheden:

- Gevaarlijk werk
- Fysiek zwaar werk
- Beeldschermwerk
- Thuiswerkplek
- Behoeft ICT middelen (in de eerste, tweede en derde vervolgmeting)

- Pauze (in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Autonomie
- Werkdruk
- Emotioneel zwaar werk
- Concentratie
- Sociale steun van collega's
- Sociale steun van leidinggevende
- Ongewenst gedrag (in de tweede, derde, vierde en vijfde vervolgmeting)
- Mate van contact met collega's (in de tweede vervolgmeting)
- Mate van contact met leidinggevende (in de tweede vervolgmeting)
- Samenwerking (in de tweede vervolgmeting)

De constructen gevaarlijk werk, fysiek zwaar werk, autonomie, werkdruk, emotioneel zwaar werk, intern en extern ongewenst gedrag, sociale steun van collega's en leidinggevende zijn op dezelfde manier uitgevraagd als in de NEA 2019.

Met twee vragen is vastgesteld hoe vaak een werknemer, naar eigen zeggen, diverse soorten gevaarlijk werk verricht. Deze vragen zijn alleen gesteld aan werknemers die op locatie werken. De eerste vraag brengt in kaart aan welke gevaren een werknemer, naar eigen zeggen,

is blootgesteld. Deze vraag is vrijwel identiek aan de NEA 2019 behalve dat ook contact met COVID-19 besmette personen of materialen als gevaarsituatie is opgenomen. De tweede vraag gaat in op de frequentie van de blootstelling.

Er zijn verschillende aspecten van fysiek belastend werk die onderscheiden worden. De vragen gaan over kracht zetten, trillingen, werkhouding en herhalende bewegingen. Blootstelling aan geluid is gemeten met de vraag of de werknemer zijn stem moet verheffen om zich verstaanbaar te maken op het werk. Daarnaast is uitgevraagd of het werk lichamelijk zwaarder is geworden als gevolg van de COVID-19 maatregelen. Deze laatste vraag is ontwikkeld voor de NEA-COVID-19. Alle vragen zijn alleen gesteld aan werknemers die op locatie werken.

Beeldschermwerk is door middel van één vraag uitgevraagd. De vraag betreft het gemiddelde aantal uren per dag dat men werkt achter een beeldscherm.

De vragen over de werkomstandigheden thuis, de behoefte aan werkmiddelen en pauzes is nieuw opgenomen in de NEA-COVID-19. Ten aanzien van de werkomstandigheden thuis is gevraagd naar de ergonomie van verschillende aspecten van de werkplek. Daarbij is in de eerste en tweede vervolgmeting ook gevraagd of de werkgever een rol

heeft gespeeld bij het inrichten van de werkplek. Daarnaast is in de tweede tot en met de vierde vervolgmetingen ook de behoefte aan extra hulpmiddelen voor een goede thuiswerk plek uitgevraagd en naar het nemen van (korte) pauzes naast een lunchpauze.

Meerdere constructen van psychosociale arbeidsomstandigheden zijn bevroegd. Autonomie verwijst naar de mate waarin een werknemer in staat is zijn eigen werk te reguleren. Het gaat om zowel de keuzevrijheid ten aanzien van de manier van werken als de planning en volgorde van werkzaamheden. Daarnaast is er in de vierde vervolgmeting een vraag toegevoegd over de mogelijkheid om zelf de werkplek (thuis of op locatie) te bepalen. Deze vraag is ontwikkeld voor de NEA-COVID-19. Er zijn drie vragen opgenomen over kwantitatieve taakeisen ('werkdruk') en drie items die emotionele belasting te meten. Daarnaast zijn vier vragen rond sociale steun door de leidinggevende en collega's opgenomen. In de tweede meting waren een drietal items opgenomen over samenwerking. Hierbij is gevraagd hoe men de verandering in contact en samenwerking met collega's en/of leidinggevende ervaart.

Er zijn twee vragen opgenomen om de mate van concentratie te meten. Deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19 en zijn ontleend aan Meijman (1991). De moeite om te concentreren en de aandacht vast te houden zijn hier uitgevraagd.

In de tweede, derde, vierde en vijfde vervolgmeting zijn acht items over ongewenst gedrag opgenomen afkomstig uit de NEA 2019. Het gaat daarbij om ongewenste seksuele aandacht, intimidatie, lichamenlijk geweld en pesten. Er wordt bij elke vorm een onderscheid gemaakt tussen interne agressie (door leidinggevendenden of collega's) en externe agressie (door klanten, patiënten, leerlingen, e.d.).

3.1.6 Module: Verandering in werk

De vragen in de module over verandering in het werk zijn aan alle werknemers gesteld. De module bevat de volgende aspecten:

- Veranderingen in het werk (in de vierde en vijfde vervolgmeting)
- Blijvende veranderingen (in de vierde vervolgmeting)
- Benodigdheden om aan te kunnen passen (in de vierde en vijfde vervolgmeting)

De vragen in de vijfde vervolgmeting zijn identiek aan de vragen uit de NEA 2020 (Hooftman e.a., 2021), waarbij voor de vierde vervolgmeting (gedurende de pandemie) de vragen aangepast zijn.

Veranderingen in het werk zijn uitgevraagd op het gebied van technologie, producten en diensten, manier van werkkuitvoering, manier van leiding krijgen en manier en/of hoeveelheid contact met klanten of collega's en leidinggevendenden. In de vierde vervolgmeting is ook gevraagd of dit door de coronapandemie kwam. Vervolgens is in de

vierde vervolgmeting gevraagd naar de verwachting dat deze veranderingen blijvend zijn. Tenslotte is er in de vierde en vijfde vervolgmeting uitgevraagd wat de werknemers nodig hebben om zich aan de veranderingen aan te kunnen passen.

3.1.7 Module: Hybride werken

Om inzicht te krijgen in hybride werken zijn de volgende items bevroegd:

- Werkplek na de pandemie voor thuiswerkers (in de tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Gewenste uren thuiswerken (in de derde en vierde vervolgmeting)
- Redenen om op locatie te werken (in de derde, vierde en vijfde vervolgmeting)
- Redenen om thuis te werken (in de derde, vierde en vijfde vervolgmeting)
- Afspraken organisatie over hybride werken (in de vierde en vijfde vervolgmeting)
- Thuiswerkvergoeding (in de vijfde vervolgmeting)
- Toelaten van hybride werken (in de toekomst) door de werkgever (in de vierde en vijfde vervolgmeting)
- Houding t.o.v. hybride werken (in de vijfde vervolgmeting)

In de tweede, derde en vierde vervolgmeting is aan de deelnemers die thuiswerken de vraag gesteld hoe men – als de maatregelen zijn opgeheven – het liefst zelf het werk zou indelen tussen werken op locatie en thuiswerken. Aanvullend is in derde meting gevraagd naar het aantal gewenste thuisuren in de toekomst en zijn er een vijftal redenen bevroegd voor zowel het werken op locatie als voor het werken vanuit huis. In de vierde vervolgmeting zijn er twee vragen toegevoegd over de afspraken en verwachte mogelijkheid tot hybride werken in de toekomst.

In de vijfde vervolgmeting zijn de vragen aangepast aan de situatie na de pandemie. Daarbij vragen we niet naar de gewenste situatie maar naar de daadwerkelijke situatie, inclusief de huidige redenen waarom werknemers thuis of op locatie werken. Daarnaast is in de vijfde vervolgmeting een vraag toegevoegd over het ontvangen van een thuiswerkvergoeding, afspraken en wat de houding is van de werkgever ten aanzien van hybride werken.

Alle vragen in deze module zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19.

3.1.8 Module: Blootstellingsrisico's aan COVID-19 op het werk

Deze module is alleen relevant voor mensen die op locatie werken tijdens de pandemie. In deze module wordt gekeken naar de risicofactoren die de kans op een besmetting met COVID-19 vergroten. Er wordt onderscheid gemaakt tussen werken met patiënten, met klanten (o.a. leerlingen, passagiers) en/of met collega's. De volgende aspecten zijn onderdeel van deze module:

- Werken met patiënten
(in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Fysiek contact met patiënten
(in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Werken met patiënten met COVID-19
(in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Contact met klanten, leerlingen, passagiers etc.
(in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Locatie contact
(in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Werkzaam met voorwerpen of oppervlakten die zijn aangeraakt door klant (in de eerste, tweede en derde vervolgmeting)
- Samenwerken met collega's
(in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Locatie werken met collega's
(in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)

- Fysiek contact met collega's
(in de eerste, tweede en derde vervolgmeting)
- Werkzaam met voorwerpen of oppervlakten die ook worden aangeraakt door collega's en leidinggevenden
(in de eerste, tweede en derde vervolgmeting)
- Gebruik van Openbaar vervoer
(in de eerste, tweede en derde vervolgmeting)
- Openbaar vervoer – 1,5 meter
(in de eerste, tweede en derde vervolgmeting)
- Openbaar vervoer – reistijd (in tweede en derde vervolgmeting)

De vragen zijn ontleend aan een vragenlijst opgesteld door een internationale werkgroep binnen het [OMEGA-netwerk](#).

De vragen over werken met patiënten omvat vragen over het aantal contacten met patiënten of deze contacten fysiek zijn en of de patiënt mogelijk met COVID-19 besmet is.

Bij contact met klanten (o.a. passagiers, leerlingen) is uitgevraagd naar het aantal directe contacten, locatie van de contacten (binnen of buiten) en of er voorwerpen (o.a. goederen) en materialen (o.a. balies) worden gebruikt die ook door de klant worden gebruikt.

Samenwerken met collega's bevat vragen over het aantal collega's en/of leidinggevende waar men mee samenwerkt op een dag, de locatie van werken (binnen of buiten) of er ook fysiek contact is met collega's en of men gezamenlijk gebruik maakt van voorwerpen (o.a. gereedschap) en materialen.

Ten slotte zijn er twee vragen opgenomen over het gebruik van het openbaar vervoer en of het mogelijk was om binnen het openbaar vervoer 1,5 meter toe te passen. In de tweede en derde vervolgmeting is ook gevraagd naar het aantal uur per week dat men gebruik maakt van het openbaar vervoer om op het werk te komen. Al deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19.

3.1.9 Module: COVID-19 Maatregelen

De module over COVID-19 maatregelen bevat de volgende aspecten:

- Algemene maatregelen (in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Maatregelen op locatie (in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)
- Invloed van maatregelen op productiviteit (in de eerste vervolgmeting)
- Naleving van maatregelen (in de derde en vierde vervolgmeting)

Deze module start met een vraag die gaat over algemene maatregelen die een bedrijf getroffen heeft naar aanleiding van COVID-19. Daarnaast is de uitvoering van de specifieke maatregelen voor het werken op locatie uitgevraagd. Het gaat hierbij onder andere om de mogelijkheid tot afstand houden, directe samenwerking met collega's en klanten/leerlingen/patiënten. In de vierde vervolgmeting is een vraag over ventilatie toegevoegd. Alle vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19. In de eerste vervolgmeting is werknemers gevraagd naar de invloed van de maatregelen op hun productiviteit.

In de derde en vierde vervolgmeting is de naleving van maatregelen uitgevraagd met een tweetal vragen. Dit gaat over naleving van de getroffen maatregelen op het werk en of de deelnemers met milde klachten thuis blijven. Deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19.

3.1.10 Module: Coronatoegangsbewijs

Ten tijde van de vierde vervolgmeting was een maatregel van de overheid dat alleen gevaccineerde mensen of mensen zonder corona (door middel van een officiële test) op bepaalde plekken mochten komen. Daarom zijn in de vierde vervolgmeting twee vragen gesteld over het coronatoegangsbewijs.

- Coronatoegangsbewijs voor locatiewerken (in de vierde vervolgmeting)
- Manier waarop coronatoegangsbewijs is verkregen (in vierde vervolgmeting)

De vragen over het coronatoegangsbewijs zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19. Eerst is de vraag gesteld of de werkgever om een coronatoegangsbewijs vraagt (of gaat vragen naar verwachting) wanneer men op locatie werkt. Vervolgens is gevraagd of de werknemer zich moet laten testen om een coronatoegangsbewijs te krijgen.

3.1.11 Module: Welbevinden

Om de effecten van werk op het welbevinden te kunnen vaststellen, zijn diverse gezondheidsindicatoren opgenomen. Deze indicatoren zijn:

- Algemene gezondheid
- Burn-outklachten
- Mentale gezondheid (in de tweede vervolgmeting)
- Depressie
- Bewegingsapparaat klachten
- Eenzaamheid (in de tweede, derde, vierde en vijfde vervolgmeting)
- Tevredenheid (in de tweede, derde, vierde en vijfde vervolgmeting)
- Geluk (in de tweede vervolgmeting)
- Chronische aandoening (in de vijfde vervolgmeting)

De vragen voor het meten van algemene gezondheid, burn-outklachten, bewegingsapparaatklachten en chronische aandoeningen zijn identiek aan de vragen gesteld in de NEA-2019.

De algemene gezondheidstoestand van werknemers is in kaart gebracht met één vraag. Deze vraag is ontleend aan de Gezondheidsenquête van het CBS.

Burn-outklachten, oftewel ‘werkgerelateerde psychische vermoeidheid’, worden gemeten met vijf vragen. Deze vragen zijn alleen gesteld aan mensen die werkzaam zijn. Voor mensen die (tijdelijk) geen werk of geen werkzaamheden hebben is mentale gezondheid uitgevraagd in de tweede meting met de RAND-36 (Van der Zee & Sanderman, 2012). Deze vraag bevat vijf items over gevoelens van depressie en nervositeit (bijvoorbeeld: “Hoe vaak gedurende de afgelopen vier weken voelde u zich somber en neerslachtig?”).

Depressie is uitgevraagd met de CES-D10 (Center for Epidemiologic Studies Short Depression Scale, Andresen e.a., 1994; Roberts e.a., 1983). Deze vragenset is alleen gesteld aan niet-werkenden.

Klachten aan het bewegingsapparaat zijn uitgevraagd met behulp van vier vragen. De eerste twee vragen geven inzicht in het voorkomen

van Klachten aan Arm, Nek en Schouder (KANS). De overige twee vragen gaan over klachten aan de rug en heupen/benen/knieën/voeten.

Het welbevinden van de werkende beroepsbevolking is verder gemeten met eenzaamheid, tevredenheid en geluk. Dit zijn vragen die gaan over het algemene welbevinden buiten het werk. Ervaren eenzaamheid is gemeten met zes stellingen die ingaan op het wel of niet ervaren van een gemis aan sociale contacten, intimiteit of steun in sociale relaties, afkomstig van Van Tilburg en De Jong-Gierveld (2007). Tevredenheid en geluk zijn gemeten met twee aparte vragen, in hoeverre iemand – alles bij elkaar genomen – op dit moment gelukkig/tevreden met het leven is. De vraag over geluk is alleen in de tweede vervolgmeting opgenomen.

In de vijfde vervolgmeting is er gevraagd of men last heeft van één of meer chronische aandoeningen.

3.1.12 Module: Covid-19, Post-COVID en Werk

Om inzicht te krijgen in de coronabesmettingen en de mogelijke lange termijn gevolgen hiervan zijn de volgende indicatoren gemeten:

- Besmetting (in de derde, vierde en vijfde vervolgmeting)
- Locatie besmetting (in de derde en vierde vervolgmeting)
- Angst voor besmetting (in de derde, vierde en vijfde vervolgmeting)

- Klachten (in de vijfde vervolgmeting)
- Invloed op werk (in de vijfde vervolgmeting)
- Herstel (in de vijfde vervolgmeting)

Deelnemers is gevraagd of zij denken besmet te zijn geweest met COVID-19. De vraag over besmetting en de antwoordmogelijkheden zijn overgenomen van het gedragswetenschappelijk onderzoek COVID-19 van het RIVM. Daarnaast is gevraagd aan de mensen die een coronabesmetting hebben opgelopen naar de locatie van de besmetting. Ten slotte is gevraagd of werknemers bang zijn om een COVID-19 besmetting op te lopen op het werk. Deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19 meting.

In de vijfde vervolgmeting zijn er vijf vragen toegevoegd over het type klachten, de duur van de klachten, of men nog klachten ervaart, de invloed van de klachten op het werk en de benodigde aanpassingen voor het werk. De vragen over het type klachten en de duur zijn geïnspireerd door het onderzoek naar Post-COVID van het RIVM. Aan de hand van deze vragen is gedefinieerd of mensen medio 2023 Post-COVID hebben (het hebben van coronagerelateerde klachten drie maanden na een besmetting).

3.1.13 Inzetbaarheid

Inzetbaarheid wordt gemeten aan de hand van:

- Werkvermogen (in de eerste en tweede vervolgmeting)
- Productiviteit (in de eerste, tweede en derde vervolgmeting)
- Ziekteverzuim
- Minder werken gerelateerd aan de COVID-19 crisis (in de eerste en tweede vervolgmeting)

De vraag over werkvermogen om te werken is ontleend aan de Work Ability Index (WAI, Tuomi e.a., 1998) en geeft de mate aan waarin iemand in staat is om zijn werk naar tevredenheid uit te voeren.

Productiviteit op het werk is gemeten met een vraag over de hoeveelheid werk verricht in de afgelopen drie maanden in vergelijking met de gebruikelijke hoeveelheid en, als dit minder dan normaal was, een vraag naar redenen daarvoor. Deze vraag wordt ook gesteld in STREAM (Van den Heuvel e.a., 2016).

Ten slotte is in de eerste en tweede vervolgmeting aan iedereen de vraag voorgelegd of het niet mogelijk was om te werken als gevolg van COVID-19 en de bijbehorende maatregelen. Voorbeelden hiervan zijn dat deelnemers niet hebben gewerkt vanwege lichte griepklachten of uitgestelde zorg, een COVID-19 besmetting binnen het huishouden of niet schoolgaande kinderen. Een vervolgvraag is

gesteld hoe de deelnemers het minder werken hebben geregeld: ziek melding, een vrije dag of bijzonder verlof. Deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19.

De vragen over ziekteverzuim bevatten de volgende aspecten:

- Ziekteverzuim
- Dagen verzuim
- Klachten verzuim
- Verzuim door COVID-19 (in de eerste, tweede, derde en vierde vervolgmeting)

De vragen voor het meten van ziekteverzuim, dagen verzuim en klachten verzuim zijn gebaseerd op de NEA 2019.

Met een tweetal vragen is het verzuimverleden van de werknemer voorafgaand aan de enquête nagegaan. Daarbij is voorafgaand aan deze vragen een definitie van verzuim gegeven. In de eerste plaats wordt nagegaan of er sprake was van verzuim. Indien sprake is van verzuim is ook gevraagd naar de totale verzuimduur (in werkdagen). Deze vragen zijn ook gesteld in de NEA 2019. Vervolgens is gevraagd naar het soort klachten waarmee men de laatste keer heeft verzuimd. Indien de klachten mogelijk duiden op COVID-19 is gevraagd of de klachten veroorzaakt zijn door COVID-19, al dan niet vastgesteld met een test.

3.1.14 Module: Sedentair gedrag en lichamelijke activiteit

- Sedentair gedrag op het werk (in de eerste, derde, vierde en vijfde vervolgmeting)
- Sedentair gedrag in de vrije tijd
- Beweging (in de tweede, derde, vierde en vijfde vervolgmeting)

In de eerste, derde, vierde en vijfde vervolgmeting hebben we onderscheid gemaakt tussen sedentair gedrag op het werk en in de vrije tijd. Daarin is met behulp van twee vragen in kaart gebracht hoeveel uur werknemers zittend doorbrengen op het werk en in hun vrije tijd. In de tweede vervolgmeting is alleen sedentair gedrag in de vrije tijd uitgevraagd.

Er zijn twee vragen gesteld over bewegen in de tweede tot en met de laatste vervolgmeting. Een vraag gaat over het aantal dagen per week dat men ten minste 30 minuten per dag aan lichaamsbeweging doet en de tweede vraag gaat over het aantal dagen per week dat men gemiddeld 20 minuten intensief beweegt. Deze vragen zijn overgenomen uit STREAM (Van den Heuvel e.a., 2016).

3.1.15 Module: Werk en thuis

- Werk-privé balans
- Werk-privé verwaarlozing (in de eerste vervolgmeting)
- Verwevenheid werk en privé (in de tweede vervolgmeting)

De werk-privé balans is gemeten met een tweetal vragen afkomstig uit de NEA 2019 over de wederzijdse beïnvloeding van de werk- en thuissituatie.

De drie vragen die werk-privé verwaarlozing beogen te meten, gaan over zorgen maken over werk buiten werktijden, te moe zijn om huis-houdelijke taken te verrichten door het werk en werken in vrije tijd om het werk af te krijgen. De vragen zijn afkomstig uit de European Working Conditions Survey (EWCS) van Eurofound 2015 (Parent-Thirion e.a., 2015).

Voor de tweede vervolgmeting is een vraag ontwikkeld over in hoeverre werk- en privéleven door elkaar heenlopen.

3.1.16 Module: Woon-werkverkeer

- Afstand woon-werk (in de vijfde vervolgmeting)
- Reistijd woon-werk (in de vijfde vervolgmeting)
- Vervoersmiddel (in de vijfde vervolgmeting)

In de vijfde vervolgmeting is het woon-werkverkeer gemeten met drie vragen. Eerst is uitgevraagd wat de afstand is tot het werk in kilometers (enkele reis), daarna is de reistijd in minuten uitgevraagd. Tot slot is er gevraagd wat het vervoersmiddel is dat men voornamelijk gebruikt.

3.1.17 Module: Mantelzorg

- Mantelzorg verlenen
(in de tweede, derde, vierde en vijfde vervolgmeting)

Mantelzorg is in de tweede meting opgenomen met twee vragen, afkomstig uit de NEA 2014 (Hooftman e.a., 2015). Er is gevraagd of men in de afgelopen twaalf maanden mantelzorg heeft verleend en naar het aantal uur mantelzorg per week.

3.1.18 Module: Copingstijl

Om veerkracht bij niet-werkenden te meten, is hun copingstijl (de manier van omgaan met problemen of onplezierige gebeurtenissen) gemeten met 9 vragen uit de Utrechtse Copinglijst (Schreurs e.a., 1988). Werkenden krijgen deze vragen niet. De vragenlijst is in de vijfde vervolgmeting niet opgenomen.

3.1.19 Module: Verdere loopbaan

Ten aanzien van de verdere loopbaan zijn vragen over de volgende onderwerpen opgenomen:

- Werkzekerheid
- Baanwens (in de tweede, derde, vierde en vijfde vervolgmeting)
- Aansluiting kennis en vaardigheden (in de tweede, derde, vierde en vijfde vervolgmeting)
- Skills (in de tweede, derde, vierde en vijfde vervolgmeting)

- Behoefte aan opleiding (in de tweede, derde, vierde en vijfde vervolgmeting)
- Vinden van een nieuwe baan
- Bereidheid om van type baan te wisselen
- Bereidheid om van sector te wisselen (in de tweede, derde, vierde en vijfde vervolgmeting)

Werkzekerheid, het vinden van een nieuwe baan en de aansluiting van kennis en vaardigheden zijn constructen die zijn overgenomen vanuit de NEA 2019.

Over werkzekerheid zijn twee vragen opgenomen naar het risico om de huidige baan te verliezen en naar de bezorgdheid over het behoud van de huidige baan. In de tweede, derde en vierde vervolgmeting is opgenomen of mensen actief op zoek zijn naar een baan. De deelnemers die aangeven een nieuwe baan te zoeken, krijgen een vijftal vragen over de aansluiting van kennis en vaardigheden. De vragen zijn gebaseerd op de NEA 2019, aangevuld met vragen specifiek ontwikkeld voor de NEA-COVID-19. Een laatste vraag over de behoefte aan een aanvullende opleiding is hieraan toegevoegd, ontleend aan de NEA 2019.

Mensen zonder baan is gevraagd in hoeverre ze positief zijn over het vinden van een nieuwe baan en hoe hoog ze de kans inschatten op

het vinden van een gewenste baan binnen 3 maanden. Deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19. Tenslotte zijn twee vragen opgenomen naar de bereidheid om van type baan of sector te wisselen als dat de kans op de arbeidsmarkt vergroot. Deze vragen zijn ontwikkeld voor de NEA-COVID-19.

3.1.20 Module: Financiële situatie

- Financiële situatie van het huishouden
- Verandering financiële situatie van het huishouden

De financiële situatie van het huishouden is gemeten met twee vragen. Eerst is uitgevraagd in hoeverre het huishouden geld te kort komt of geld overhoudt. Deze vraag is eerder gesteld in de NEA (zie Zwieten e.a., 2014).

Tenslotte is een vraag toegevoegd over de financiële situatie van het huishouden in vergelijking met 3 maanden voor het invullen van de vragenlijst. Deze vraag is ontwikkeld voor de NEA-COVID-19 en is geïnspireerd op vragen afkomstig uit het cohort onderzoek Globe (van Lenthe, 2014).

Tabel 1. Modules en constructen van de vragenlijsten binnen het NEA-COVID-19 cohort onderzoek

Modules	Items	Opgenomen in:						Constructen opgenomen in vragenlijst voor:		
		NEA 2019	Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Werkenden op locatie	Thuiswerkers	Geen werk (zaamheden)
Demografische gegevens										
Geslacht	1	×	×	×	×	×	×	×	×	×
Leeftijd	1	×	×	×	×	×	×	×	×	×
Samenstelling huishouden	1	×	×					×	×	×
Baan partner	1		×	×	×	×		×	×	×
Dienstverband										
Arbeidssituatie	1		×	×	×	×	×	×	×	×
Contracturen	1	×		×	×	×	×	×	×	
Invloed van COVID-19 op het hebben van werk	1		×	×	×	×		×	×	×
Invloed van COVID-19 op het aantal werkuren	1		×	×	×			×	×	
Overwerken	1	×	×	×	×	×	×	×	×	
Aantal uren overwerken	1	×	×	×	×	×	×	×	×	
Avondwerk	1	×				×	×	×	×	
Nachtwerk	1	×				×	×	×	×	
Op zaterdag werken	1	×				×	×	×	×	
Op zondag werken	1	×				×	×	×	×	
Verandering in baan										
Verandering in baan t.o.v. 2019	1		×	×	×	×	×	×	×	
COVID-19 oorzaak voor verandering in baan	1		×	×	×	×		×	×	
Sector van de huidige baan	1	×	×	×	×	×		×	×	
Beroep van de huidige baan	1	×	×	×	×	×		×	×	
Bedrijfsgrootte van het huidige bedrijf	1	×	×	×	×	×		×	×	

Modules	Items	Opgenomen in:						Constructen opgenomen in vragenlijst voor:		
		NEA 2019	Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Werkenden op locatie	Thuiswerkers	Geen werk (zaamheden)
Werklocatie										
Werklocatie	1		×	×	×	×	×	×	×	
Keuze van werklocatie	1			×	×	×	×	×		
Type werklocatie	1						×	×		
Dagen op locatie	1						×	×		
Aantal uren thuiswerken	1	×	×	×	×	×	×	×	×	
Arbeidsomstandigheden										
Gevaarlijk werk	12	×	×	×	×	×	×	×		
Fysiek zwaar werk	6	×	×	×	×	×	×	×		
Beeldschermwerk	1	×	×	×	×	×	×	×	×	
Werkplek thuiswerken	4		×	×	×	×	×		×	
Behoefte (ICT) middelen	1		×	×	×				×	
Pauze	1		×	×	×	×			×	
Autonomie	6-7	×	×	×	×	×	×	×	×	
Werkdruk	3	×	×	×	×	×	×	×	×	
Emotioneel zwaar werk	3	×	×	×	×	×	×	×	×	
Sociale steun van collega's	2	×	×	×	×	×	×	×	×	
Sociale steun van leidinggevende	2	×	×	×	×	×	×	×	×	
Ongewenst gedrag*	8	×		×	×	×	×	×	×	
Concentratie	2		×	×	×	×	×	×	×	
Mate van contact met collega's	1			×					×	
Mate van contact met leidinggevende	1			×					×	
Samenwerking	1			×					×	

Modules	Items	Opgenomen in:						Constructen opgenomen in vragenlijst voor:		
		NEA 2019	Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Werkenden op locatie	Thuiswerkers	Geen werk (zaamheden)
Verandering in werk										
Soort veranderingen*	7					×	×	×	×	
Blijvende veranderingen	7					×		×	×	
Benodigheden om aan te passen	1					×	×	×	×	
Hybride werken										
Redenen voor op locatie werken	1				×	×	×		×	
Redenen voor thuiswerken	1				×	×	×		×	
Werk locatie post-COVID-19	1			×	×	×			×	
Afspraken organisatie hybride werken	1					×	×		×	
Thuiswerk-vergoeding	1						×		×	
Houding tov hybride werken	1						×	×	×	
Toelaten hybride werken door werkgever	1					×	×		×	

Modules	Items	Opgenomen in:						Constructen opgenomen in vragenlijst voor:		
		NEA 2019	Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Werkenden op locatie	Thuiswerkers	Geen werk (zaamheden)
Blootstellingsrisico's op het werk aan COVID-19										
Werken met patiënten	1		x	x	x	x		x		
Fysiek contact met patiënten	1		x	x	x	x		x		
Werken met patiënten met COVID-19	1		x	x	x	x		x		
Contact met klanten (leerlingen, passagiers etc).	1		x	x	x	x		x		
Locatie contact (binnen/buiten)	1		x	x	x	x		x		
Werkzaam met voorwerpen of oppervlakten die zijn aangeraakt door klant	1		x	x	x			x		
Samenwerken met collega's	1		x	x	x	x		x		
Locatie werken met collega's (binnen/buiten)	1		x	x	x	x		x		
Fysiek contact met collega's	1		x	x	x			x		
Gezamenlijk gebruik van voorwerpen en oppervlakten	1		x	x	x			x		
Ventilatie	1					x		x		
Gebruik van Openbaar vervoer	1		x	x	x			x		
Openbaar vervoer – reistijd	1			x	x			x		
Openbaar vervoer – 1,5 meter	1		x	x	x			x		
COVID-19 maatregelen										
Algemene maatregelen	1		x	x	x	x		x	x	
Maatregelen op locatie	7		x	x	x	x		x		
Naleving maatregelen	2				x	x		x		
Invloed van maatregelen op productiviteit	1		x	x				x	x	

Modules	Items	Opgenomen in:						Constructen opgenomen in vragenlijst voor:		
		NEA 2019	Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Werkenden op locatie	Thuiswerkers	Geen werk (zaamheden)
Coronatoegangsbewijs										
Coronatoegangsbewijs locatiewerk	1					×		×	×	
Verkrijgen coronatoegangsbewijs	1					×		×	×	
Welbevinden										
Algemene gezondheid	1	×	×	×	×	×	×	×	×	×
Burn-outklachten	5	×	×	×	×	×	×	×	×	
Mentale gezondheid	5		×							×
Depressie	10		×	×	×	×	×			×
Bewegingsapparaat klachten*	4	×	×	×	×	×	×	×	×	×
Eenzaamheid	6			×	×	×	×	×	×	×
Tevredenheid	1			×	×	×	×	×	×	×
Geluk	1			×				×	×	×
Chronische aandoeningen	1	×					×	×	×	×
COVID-19, Post-COVID en werk										
Besmetting	1				×	×	×	×	×	×
Angst voor besmetting	1				×	×	×	×	×	
Locatie besmetting	1				×	×		×	×	×
Herstel	1						×	×	×	×
Duur klachten	1						×	×	×	×
Type klachten	1						×	×	×	×
Invloed op werk	2						×	×	×	

Modules	Items	Opgenomen in:						Constructen opgenomen in vragenlijst voor:		
		NEA 2019	Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Werkenden op locatie	Thuiswerkers	Geen werk (zaamheden)
Inzetbaarheid										
Productiviteit	2		×	×	×			×	×	
Werkvermogen	1		×	×				×	×	×
Ziekteverzuim*	1	×	×	×	×	×	×	×	×	
Dagen verzuim*	1	×	×	×	×	×	×	×	×	
Klachten verzuim	1	×	×	×	×	×	×	×	×	
Verzuim door COVID-19	1		×	×	×	×		×	×	
Niet werkend door COVID-19	2		×	×	×			×	×	
Sedentair gedrag en lichamelijke activiteit										
Sedentair gedrag op het werk	1	×	×		×	×	×	×	×	
Sedentair gedrag in de vrije tijd	1	×	×	×	×	×	×	×	×	
Beweging	2			×	×	×	×	×	×	×
Werk en thuis										
Werk-privé balans	2	×	×	×	×	×	×	×	×	
Werk-privé verwaarlozing	3		×					×	×	
Woon-werkverkeer										
Afstand	1						×		×	
Tijd	1						×		×	
Vervoersmiddel	1						×		×	
Mantelzorg										
Mantelzorg verlenen*	2			×	×	×	×	×	×	
Coping										
Coping	9		×	×	×	×				×

Modules	Items	Opgenomen in:						Constructen opgenomen in vragenlijst voor:		
		NEA 2019	Meting 1	Meting 2	Meting 3	Meting 4	Meting 5	Werkenden op locatie	Thuiswerkers	Geen werk (zaamheden)
Verdere loopbaan										
Werkzekerheid	2	x	x	x	x	x	x	x	x	
Baanwens	1			x	x	x	x			x
Aansluiting vaardigheden	1			x	x	x	x			x
Vaardigheden	5	x		x	x	x	x			x
Behoefte aan opleiding	1	x		x	x	x	x			x
Nieuwe baan in toekomst	2		x	x	x	x	x			x
Bereidheid om van type baan te wisselen	1		x	x	x	x	x			x
Bereidheid om van sector te wisselen	1			x	x	x	x			x
Financiële situatie										
Financiële situatie van het huishouden	1		x	x	x	x	x	x	x	x
Verandering financiële situatie van het huishouden	1		x	x	x	x	x	x	x	x

* De vragen zijn in de NEA 2019 en de vijfde NEA-COVID-19 meting gesteld met een referentieperiode van 12 maanden en in de andere metingen in de NEA-COVID-19 met een referentieperiode van 3 maanden.

Resultaten

Dit hoofdstuk geeft een weergave van de resultaten van de vijfde vervolgmeting van het NEA-COVID-19 cohort onderzoek. Voor gedetailleerde gegevens uit de eerste vervolgmetingen verwijzen we graag naar eerdere rapporten (Bouwens e.a., 2020; Oude Hengel e.a., 2020; Oude Hengel e.a., 2021a, Oude Hengel e.a., 2022).

De eerste tabel geeft de demografische gegevens van de totale groep weer, als ook uitgesplitst naar doelgroep. De overige variabelen zijn opgenomen in tabel 3, waarbij gegevens uit de vijfde vervolgmeting (medio 2023) en de NEA 2019 zijn opgenomen.

Tabel 2. Demografische gegevens naar doelgroep van de vijfde vervolgmeting (medio 2023)

Doelgroep	Werksituatie medio 2023				
	Volledige locatiewerkers [55,5%]	Gedeeltelijke thuiswerkers [12,2%]	Hoofdzakelijke thuiswerkers [12,0%]	Volledige thuiswerkers [5,2%]	Niet-werkenden [15,1%]
Geslacht					
· Man	51,0% ▽	55,3%	51,5%	54,5%	54,1%
· Vrouw	49,0% △	44,7%	48,5%	45,5%	45,9%
· N	3.855	847	833	363	1.049
Leeftijd					
· 18 t/m 24	4,4% ▽	1,9% ▼	1,4% ▼	1,9% ▼	23,2% ▲
· 25 t/m 54	68,6% ▲	74,9% ▲	72,6% ▲	67,1% △	18,1% ▼
· 55 t/m 78	27,1% ▼	23,2% ▼	26,0% ▽	31,0%	58,6% ▲
· N	3.855	847	833	363	1.049
Hoogst behaalde opleidingsniveau					
· Laag (≤VBO)	15,0%	5,5% ▼	5,4% ▼	8,7% ▽	28,3% ▲
· Midden (HAVO-MBO)	55,5% ▲	36,4% ▼	31,8% ▼	39,0% ▽	47,8%
· Hoog (HBO-WO)	29,5% ▼	58,1% ▲	62,8% ▲	52,2% ▲	23,9% ▼
· N	3.835	844	830	358	1.039

Doelgroep	Werksituatie medio 2023				
	Volledige locatiewerkers [55,5%]	Gedeeltelijke thuiswerkers [12,2%]	Hoofdzakelijke thuiswerkers [12,0%]	Volledige thuiswerkers [5,2%]	Niet-werkenden [15,1%]
Sector [Op M0]					
· Landbouw	1,7%	0%	0%	0%	1,2%
· Industrie	13,2%△	11,8%	7,8%▽	9,8%	11,4%
· Bouw	5,7%△	4,5%	2,2%▽	2,4%▽	2,9%▽
· Handel	18,6%△	11,5%▽	10,5%▼	11,6%▽	21,0%△
· Vervoer	5,9%△	4,4%	3,1%▽	5,4%	5,8%
· Horeca	5,2%	2,2%▽	1,3%▼	3,9%	10,4%▲
· ICT	1,8%▼	7,0%△	6,9%△	10,9%▲	1,4%▽
· Financieel	1,2%▼	4,2%	11,9%▲	9,4%▲	2,8%
· Zakelijk	11,5%▽	19,6%△	21,1%▲	19,1%△	11,7%▽
· Bestuur	3,8%▼	10,6%△	18,1%▲	11,5%△	6,3%
· Onderwijs	7,4%	7,3%	5,5%	3,0%▽	7,3%
· Zorg	21,3%▲	12,7%▽	7,6%▼	9,0%▼	14,6%▽
· Recreatie	2,7%▽	4,3%	4,0%	4,1%	3,3%
· N	3.855	847	833	363	1.049
Hoeveel personen werken er ongeveer in uw bedrijf of instelling? [Op M0]					
· 1 tot en met 4	3,7%	2,8%	3,0%	4,0%	3,7%
· 5 tot en met 9	8,1%△	2,0%▼	3,0%▽	5,8%	7,8%
· 10 tot en met 19	12,0%△	8,4%▽	3,9%▼	8,9%	11,3%
· 20 tot en met 49	16,9%△	13,3%	8,8%▼	9,2%▽	16,4%
· 50 tot en met 99	13,2%△	12,6%	7,9%▽	11,4%	12,7%
· 100 tot en met 249	14,9%	13,9%	14,2%	16,7%	15,0%
· 250 tot en met 499	7,9%▽	10,1%	13,1%△	6,5%	7,3%
· 500 tot en met 999	6,2%	6,2%	8,2%△	6,9%	5,4%
· 1000 of meer	17,2%▼	30,6%▲	38,0%▲	30,5%△	20,4%
· N	3.849	845	832	362	1.048

Doelgroep	Werksituatie medio 2023				
	Volledige locatiewerkers [55,5%]	Gedeeltelijke thuiswerkers [12,2%]	Hoofdzakelijke thuiswerkers [12,0%]	Volledige thuiswerkers [5,2%]	Niet-werkenden [15,1%]
In welke situatie zit u momenteel? [Op M5]					
· Werknemer (één baan)	94,1%▲	93,9%▲	89,3%▲	83,7%△	3,5%▼
· Werknemer (meerdere banen)	3,1%	1,9%	3,1%	2,9%	0%
· Zelfstandige	2,5%▽	3,5%	6,7%△	13,4%▲	0,1%▼
· Werkloos	0%	0%	0%	0%	10,7%
· Volledig arbeidsongeschikt	0%	0%	0%	0%	8,7%
· Prepensioen	0%	0%	0%	0%	12,7%
· Pensioen	0%	0%	0%	0%	33,5%
· Schoolgaand	0%	0%	0%	0%	25,8%
· Huisvrouw/man	0%	0%	0%	0%	2,5%
· Gedeeltelijk arbeidsongeschikt	0,3%▽	0,6%	0,9%	0,04%	2,5%△
· N	3.855	847	833	363	1.049

Noot. Percentages zijn kolompercentages, en zijn getoetst met de Pearson χ^2 -test. Contrast: subgroep vs rest. ▲ en ▼: $p < 0,05$ en Cohen's $d \geq 0,20$. △ en ▽: $p < 0,05$ maar Cohen's $d < 0,20$.

Tabel 3. Vijfde vervolgmeting NEA-COVID-19 (medio 2023) uitgesplitst naar doelgroep en in vergelijking met NEA 2019

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Geslacht [op M0]										
· Man	--	51,0%	--	55,3%	--	51,5%	--	54,5%	--	54,1%
· Vrouw	--	49,0%	--	44,7%	--	48,5%	--	45,5%	--	45,9%
· N	--	3.855	--	847	--	833	--	363	--	1.049
Leeftijd [Op M5]										
Gemiddelde	--	45,0	--	45,1	--	46,1	--	47,4	--	50,4
· N	--	3.855	--	847	--	833	--	363	--	1.049
Leeftijd [Op M5]										
· 18 t/m 24	--	4,4%	--	1,9%	--	1,4%	--	1,9%	--	23,2%
· 25 t/m 34	--	18,1%	--	17,1%	--	16,5%	--	15,5%	--	7,3%
· 35 t/m 44	--	27,0%	--	27,4%	--	26,2%	--	23,0%	--	6,1%
· 45 t/m 54	--	23,5%	--	30,3%	--	29,9%	--	28,6%	--	4,7%
· 55 t/m 64	--	27,0%	--	23,2%	--	26,0%	--	30,8%	--	56,6%
· 65 t/m 78	--	0,1%	--	0,1%	--	0%	--	0,3%	--	2,0%
· N	--	3.855	--	847	--	833	--	363	--	1.049
Hoogst behaalde opleidingsniveau [Op M0]										
· Laag (<=VBO)	--	15,0%	--	5,5%	--	5,4%	--	8,7%	--	28,3%
· Midden (HAVO-MBO)	--	55,5%	--	36,4%	--	31,8%	--	39,0%	--	47,8%
· Hoog (HBO-WO)	--	29,5%	--	58,1%	--	62,8%	--	52,2%	--	23,9%
· N	--	3.835	--	844	--	830	--	358	--	1.039

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Sector [Op M0]										
· Landbouw	--	1,7%	--	0%	--	0%	--	0%	--	1,2%
· Industrie	--	13,2%	--	11,8%	--	7,8%	--	9,8%	--	11,4%
· Bouw	--	5,7%	--	4,5%	--	2,2%	--	2,4%	--	2,9%
· Handel	--	18,6%	--	11,5%	--	10,5%	--	11,6%	--	21,0%
· Vervoer	--	5,9%	--	4,4%	--	3,1%	--	5,4%	--	5,8%
· Horeca	--	5,2%	--	2,2%	--	1,3%	--	3,9%	--	10,4%
· ICT	--	1,8%	--	7,0%	--	6,9%	--	10,9%	--	1,4%
· Financieel	--	1,2%	--	4,2%	--	11,9%	--	9,4%	--	2,8%
· Zakelijk	--	11,5%	--	19,6%	--	21,1%	--	19,1%	--	11,7%
· Bestuur	--	3,8%	--	10,6%	--	18,1%	--	11,5%	--	6,3%
· Onderwijs	--	7,4%	--	7,3%	--	5,5%	--	3,0%	--	7,3%
· Zorg	--	21,3%	--	12,7%	--	7,6%	--	9,0%	--	14,6%
· Recreatie	--	2,7%	--	4,3%	--	4,0%	--	4,1%	--	3,3%
· N	--	3.855	--	847	--	833	--	363	--	1.049

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
In welke situatie zit u momenteel? [Medio 2023]										
· Werknemer (één baan)	--	94,1%	--	93,9%	--	89,3%	--	83,7%	--	3,5%
· Werknemer (meerdere banen)	--	3,1%	--	1,9%	--	3,1%	--	2,9%	--	0%
· Zelfstandige	--	2,5%	--	3,5%	--	6,7%	--	13,4%	--	0,1%
· Werkloos	--	0%	--	0%	--	0%	--	0%	--	10,7%
· Volledig arbeidsongeschikt	--	0%	--	0%	--	0%	--	0%	--	8,7%
· Prepensioen	--	0%	--	0%	--	0%	--	0%	--	12,7%
· Pensioen	--	0%	--	0%	--	0%	--	0%	--	33,5%
· Schoolgaand	--	0%	--	0%	--	0%	--	0%	--	25,8%
· Huisvrouw/man	--	0%	--	0%	--	0%	--	0%	--	2,5%
· Gedeeltelijk arbeidsongeschikt	--	0,3%	--	0,6%	--	0,9%	--	0,04%	--	2,5%
· N	--	3.855	--	847	--	833	--	363	--	1.049
Bent u van baan veranderd sinds het najaar van 2019? [Subgroep: Werkenden]										
% ja	--	32,2%	--	37,7%	--	34,4%	--	33,4%	--	--
· N	--	3.837	--	843	--	828	--	362	--	--
Arbeidsduur in uren per week in huidige baan [Subgroep: Werkenden]										
Gemiddelde	30,2	32,5▲	32,3	35,0▲	32,9	34,5△	31,6	34,5▲	--	--
· N	3.379	3.379	702	702	765	765	361	361	--	--
Werkt u wel eens 's avonds, dat wil zeggen tussen 7 uur 's avonds en 12 uur 's nachts? [Subgroep: Werkenden]										
· Ja, regelmatig	27,1%	23,3%▽	16,2%	9,1%▽	10,7%	7,9%▽	20,4%	13,4%▽	--	--
· Ja, soms	27,2%	26,8%	35,6%	42,7%△	40,7%	45,8%△	37,4%	44,1%	--	--
· Nee	45,7%	49,9%△	48,2%	48,3%	48,6%	46,3%	42,2%	42,6%	--	--
· N	3.821	3.821	829	829	828	828	363	363	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Werkt u wel eens 's nachts, dat wil zeggen tussen 12 uur 's nachts en 6 uur 's morgens? [Subgroep: Werkenden]										
· Ja, regelmatig	10,1%	8,3%▼	2,6%	0,9%▼	1,7%	0,9%▼	3,9%	3,0%	--	--
· Ja, soms	10,9%	9,8%▼	8,7%	5,7%▼	5,6%	7,6%▲	11,8%	7,0%▼	--	--
· Nee	79,0%	81,9%▲	88,7%	93,3%▲	92,6%	91,5%	84,2%	90,0%▲	--	--
·N	3.803	3.803	830	830	825	825	361	361	--	--
Werkt u wel eens op zaterdag? [Subgroep: Werkenden]										
· Ja, regelmatig	30,4%	25,5%▼	11,9%	3,9%▼	6,1%	3,7%▼	15,8%	9,3%▼	--	--
· Ja, soms	26,7%	24,4%▼	28,6%	28,4%	34,1%	26,6%▼	35,0%	37,9%	--	--
· Nee	42,9%	50,0%▲	59,5%	67,7%▲	59,8%	69,6%▲	49,2%	52,8%	--	--
·N	3.819	3.819	830	830	827	827	358	358	--	--
Werkt u wel eens op zondag? [Subgroep: Werkenden]										
· Ja, regelmatig	23,4%	19,7%▼	9,5%	4,0%▼	4,0%	2,6%▼	11,6%	7,8%▼	--	--
· Ja, soms	19,0%	19,6%	25,4%	27,2%	25,2%	26,2%	29,8%	34,6%	--	--
· Nee	57,6%	60,7%▲	65,1%	68,8%	70,8%	71,1%	58,6%	57,6%	--	--
·N	3.809	3.809	833	833	823	823	361	361	--	--
Werken in het weekend [Subgroep: Werkenden]										
· Ja, regelmatig	31,8%	26,4%▼	12,8%	4,5%▼	6,6%	4,0%▼	17,2%	10,5%▼	--	--
· Ja, soms	26,8%	26,2%	30,6%	33,7%	36,0%	32,2%	36,2%	40,4%	--	--
· Nee	41,4%	47,4%▲	56,6%	61,7%▲	57,3%	63,8%▲	46,6%	49,1%	--	--
·N	3.817	3.817	831	831	826	826	361	361	--	--
Werkt u regelmatig of soms over? [Subgroep: Werkenden]										
· Ja, regelmatig	32,9%	25,3%▼	27,6%	18,4%▼	22,1%	15,3%▼	32,5%	17,4%▼	--	--
· Ja, soms	42,8%	39,7%▼	48,1%	47,7%	52,4%	46,4%▼	43,3%	45,3%	--	--
· Nee	24,4%	35,0%▲	24,3%	33,9%▲	25,5%	38,3%▲	24,3%	37,4%▲	--	--
·N	3.782	3.782	828	828	822	822	360	360	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Hoeveel overuren maakt u gemiddeld per week? [Uitschieters >40 uur = 40 uur] [Subgroep: Werkenden]										
Gemiddelde	3,40	5,18△	3,13	4,46△	2,76	4,58△	3,66	5,32△	--	--
·N	3.710	3.710	822	822	807	807	360	360	--	--
Hoeveel overuren maakt u gemiddeld per week? [Excl. 0 overuren] [Subgroep: Werkenden]										
Gemiddelde	5,30	8,29▲	4,49	7,08▲	4,37	7,65▲	5,38	8,94▲	--	--
·N	1.988	1.988	440	440	394	394	190	190	--	--
Waar werkt u momenteel? [Subgroep: Werkenden]										
· Vooral op mijn eigen woonadres	--	0,8%	--	2,8%	--	27,1%	--	71,8%	--	--
· Vooral op het adres van mijn werkgever of externe locaties van mijn werkgever	--	89,8%	--	0%	--	0%	--	0%	--	--
· Zowel op mijn eigen adres als op het adres van de werkgever	--	0,5%	--	97,2%	--	72,9%	--	28,2%	--	--
· Op een externe locatie niet van de werkgever	--	9,0%	--	0%	--	0%	--	0%	--	--
· Ik heb (bijna) geen werkzaamheden	--	0%	--	0%	--	0%	--	0%	--	--
·N	--	3.855	--	847	--	833	--	363	--	--
Wat is de belangrijkste reden dat u (deels) op locatie werkt? [Subgroep: Locatie en hybride werkers]										
· Ik kan mijn werk niet helemaal thuis doen	--	82,7%	--	39,1%	--	28,8%	--	--	--	--
· Ik kan mijn werk helemaal thuis doen, maar het bedrijf wil dat ik (deels) op locatie werk	--	6,8%	--	28,7%	--	36,3%	--	--	--	--
· Ik kan mijn werk helemaal thuis doen, maar ik werk liever (deels) op locatie	--	10,6%	--	32,2%	--	34,9%	--	--	--	--
·N	--	3.652	--	813	--	606	--	--	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Als u op locatie werkt, waar werkt u dan meestal? [Subgroep: Locatie en hybride werkers]										
· Op een vaste locatie, bijv. kantoor, fabriek, winkel, school of ziekenhuis	--	77,9%	--	85,4%	--	83,9%	--	--	--	--
· Op wisselende locaties, bijv. bij klanten, opdrachtgevers of thuiszorg	--	16,9%	--	14,5%	--	15,9%	--	--	--	--
· Geen specifieke locatie/onderweg, bijv. als chauffeur, postbode of agent	--	5,2%	--	0,1%	--	0,2%	--	--	--	--
·N	--	3.764	--	812	--	604	--	--	--	--
Wanneer werkt u op locatie? [Subgroep: Hybride werkers]										
· Op standaard werkdagen	--	--	--	47,6%	--	37,9%	--	--	--	--
· Flexibel	--	--	--	52,4%	--	62,1%	--	--	--	--
·N	--	--	--	816	--	604	--	--	--	--
Hoeveel uur werkt u gemiddeld per week thuis voor uw werkgever? [Waarbij géén thuiswerk wordt gerekend als 0 uur]										
Gemiddelde	1,20	0,01▼	3,77	12,5▲	5,78	21,2▲	6,96	33,1▲	--	--
·N	3.740	3.740	794	794	791	791	353	353	--	--
Wat is of zijn de belangrijkste gevaren van uw werk? [Subgroep: Locatie en hybride werkenden] [meerdere antwoorden mogelijk]										
· Geen gevaarlijk werk	56,7%	64,0%△	84,4%	93,3%▲	91,6%	95,4%△	--	--	--	--
· Vallen van hoogte	10,3%	8,7%▽	3,8%	3,4%	1,9%	0,2%▽	--	--	--	--
· Struikelen, uitglijden	20,9%	17,6%▽	5,1%	2,4%▽	4,4%	2,0%▽	--	--	--	--
· Bekneld raken	9,1%	8,9%	2,2%	1,3%	1,5%	1,0%	--	--	--	--
· Snijden, steken	17,9%	15,0%▽	4,0%	1,6%▽	2,1%	0,7%▽	--	--	--	--
· Botsen, aanrijdingen	10,5%	10,3%	2,5%	1,4%	2,8%	1,2%▽	--	--	--	--
· Ongeluk met gevaarlijke stoffen	10,9%	10,0%	4,3%	1,6%▽	1,6%	1,2%	--	--	--	--
· Confrontatie met geweld	13,4%	10,6%▽	4,8%	2,0%▽	3,4%	2,0%	--	--	--	--
· Verbranden	9,0%	7,7%▽	2,8%	0,2%▽	0,6%	0,2%	--	--	--	--
· Verstikking	2,8%	2,8%	1,3%	0%▽	0,3%	0,2%	--	--	--	--
· Een ander gevaar	8,2%	5,4%▽	4,6%	1,0%▽	2,1%	1,3%	--	--	--	--
·N	3.715	3.715	803	803	597	597	--	--	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
• Fysiek belastend/zwaar werk ['kracht', 'trilling', 'houding' en/of 'herhaling'] [Subgroep: Locatie en hybride werkers]										
% ten minste één 'ja, regelmatig'	47,4%	39,1%▼	21,3%	15,9%▼	19,9%	17,5%	--	--	--	--
·N	3.725	3.725	793	793	599	599	--	--	--	--
Doet u werk waarbij u veel kracht moet zetten? [Subgroep: Locatie en hybride werkers]										
· Ja, regelmatig	27,0%	15,0%▼	4,5%	0,7%▼	1,4%	0,3%	--	--	--	--
· Ja, soms	23,1%	30,0%△	7,2%	4,9%▼	4,1%	1,4%▼	--	--	--	--
· Nee	49,9%	55,0%△	88,3%	94,5%▲	94,5%	98,3%△	--	--	--	--
·N	3.668	3.668	788	788	592	592	--	--	--	--
Maakt u bij uw werk gebruik van een gereedschap, apparaat of voertuig dat trillingen of schudden veroorzaakt? [Subgroep: Locatie en hybride werkers]										
· Ja, regelmatig	10,8%	10,5%	1,7%	0,7%	0,5%	0%	--	--	--	--
· Ja, soms	10,3%	12,8%△	4,3%	2,6%▼	1,5%	1,3%	--	--	--	--
· Nee	78,9%	76,7%▼	94,0%	96,7%△	98,0%	98,7%	--	--	--	--
·N	3.684	3.684	787	787	591	591	--	--	--	--
Doet u werk in een ongemakkelijke werkhouding? [Subgroep: Locatie en hybride werkers]										
· Ja, regelmatig	13,9%	11,3%▼	1,6%	0,9%	0,9%	1,0%	--	--	--	--
· Ja, soms	30,7%	33,5%△	15,3%	8,7%▼	9,8%	7,6%	--	--	--	--
· Nee	55,4%	55,2%	83,1%	90,4%▲	89,4%	91,5%	--	--	--	--
·N	3.684	3.684	790	790	596	596	--	--	--	--
Is er op uw werkplek zoveel lawaai, dat u hard moet praten om u verstaanbaar te maken? [Subgroep: Locatie en hybride werkers]										
· Ja, regelmatig	10,9%	7,4%▼	3,4%	1,8%▼	2,2%	0,3%▼	--	--	--	--
· Ja, soms	21,2%	24,6%△	10,6%	7,0%▼	8,3%	5,9%	--	--	--	--
· Nee	67,8%	68,0%	86,0%	91,3%△	89,5%	93,8%△	--	--	--	--
·N	3.681	3.681	781	781	594	594	--	--	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Doet u werk waarbij u herhalende bewegingen moet maken? [Subgroep: Locatie en hybride werkers]										
· Ja, regelmatig	35,9%	27,5%▽	18,6%	14,2%▽	19,1%	17,4%	--	--	--	--
· Ja, soms	22,9%	26,5%△	17,9%	14,6%	13,0%	14,3%	--	--	--	--
· Nee	41,2%	46,0%△	63,4%	71,1%△	67,9%	68,3%	--	--	--	--
·N	3.705	3.705	787	787	602	602	--	--	--	--
Aantal uren beeldschermwerk [per dag] [Subgroep: Werkenden]										
Gemiddelde	3,75	4,52▲	5,81	7,41▲	6,35	7,75▲	6,03	7,43▲	--	--
·N	3.612	3.612	809	809	782	782	344	344	--	--
Aantal uur beeldschermwerk per dag: 6 uur of meer [Subgroep: Werkenden]										
% ja (6 uur/dag of meer)	32,2%	37,9%△	65,7%	82,6%▲	75,9%	88,8%▲	68,2%	83,7%▲	--	--
·N	3.612	3.612	809	809	782	782	344	344	--	--
Muis, apart beeldscherm, instelbare stoel en bureau aanwezig op de thuiswerkplek [Subgroep: Thuis en hybride werkers]										
% alle thuiswerkvoorzieningen aanwezig	--	--	--	55,2%	--	67,5%	--	63,4%	--	--
·N	--	--	--	813	--	806	--	352	--	--
Een bureau of tafel met een comfortabele werkhoogte? [Subgroep: Locatie en hybride werkers]										
· Nee	--	--	--	19,5%	--	12,4%	--	21,6%	--	--
· Ja, deze had ik al voor de COVID-19 pandemie	--	--	--	32,8%	--	33,3%	--	30,7%	--	--
· Ja, zelf aangeschaft/geregeld	--	--	--	36,4%	--	33,4%	--	35,5%	--	--
· Ja, door de werkgever verstrekt	--	--	--	11,3%	--	20,8%	--	12,2%	--	--
·N	--	--	--	815	--	811	--	353	--	--
Een stoel die op uw lichaamsmaten instelbaar is? [Subgroep: Locatie en hybride werkers]										
· Nee	--	--	--	31,0%	--	21,6%	--	23,7%	--	--
· Ja, deze had ik al voor de COVID-19 pandemie	--	--	--	20,6%	--	22,3%	--	26,2%	--	--
· Ja, zelf aangeschaft/geregeld	--	--	--	24,9%	--	23,7%	--	25,5%	--	--
· Ja, door de werkgever verstrekt	--	--	--	23,4%	--	32,4%	--	24,7%	--	--
·N	--	--	--	813	--	809	--	352	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Een apart beeldscherm (los van het toetsenbord)? [Subgroep: Locatie en hybride werkers]										
· Nee	--	--	--	22,0%	--	15,1%	--	18,9%	--	--
· Ja, deze had ik al voor de COVID-19 pandemie	--	--	--	23,0%	--	25,4%	--	27,9%	--	--
· Ja, zelf aangeschaft/geregeld	--	--	--	20,8%	--	22,8%	--	20,5%	--	--
· Ja, door de werkgever verstrekt	--	--	--	34,3%	--	36,6%	--	32,6%	--	--
· N	--	--	--	813	--	809	--	347	--	--
Een losse muis? [Subgroep: Locatie en hybride werkers]										
· Nee	--	--	--	8,5%	--	5,9%	--	13,3%	--	--
· Ja, deze had ik al voor de COVID-19 pandemie	--	--	--	32,6%	--	32,3%	--	33,0%	--	--
· Ja, zelf aangeschaft/geregeld	--	--	--	21,9%	--	25,3%	--	25,0%	--	--
· Ja, door de werkgever verstrekt	--	--	--	37,0%	--	36,5%	--	28,7%	--	--
· N	--	--	--	814	--	811	--	347	--	--
• Autonomie [schaal: 1=nee - 3=regelmatig; 6 items; incl. 'Werktijden bepalen'] [Subgroep: Werkenden]										
Gemiddelde	2,31	2,29▽	2,62	2,69△	2,72	2,75	2,66	2,69	--	--
· N	3.700	3.700	800	800	801	801	351	351	--	--
• Autonomie [≥2.5 op schaal 1=nee - 3=regelmatig; 5 items; excl. 'Werktijden bepalen'] [Subgroep: Werkenden]										
% regelmatig	56,0%	53,1%▽	79,8%	83,0%	84,8%	86,5%	83,6%	82,5%	--	--
· N	3.700	3.700	800	800	801	801	351	351	--	--
Kunt u zelf beslissen hoe u uw werk uitvoert? [Subgroep: Werkenden]										
· Ja, regelmatig	61,2%	55,9%▽	80,2%	82,4%	84,1%	83,8%	84,9%	79,6%▽	--	--
· Ja, soms	26,8%	30,2%△	15,2%	14,0%	13,4%	14,0%	9,8%	14,8%△	--	--
· Nee	12,1%	13,9%△	4,5%	3,6%	2,4%	2,2%	5,3%	5,7%	--	--
· N	3.689	3.689	797	797	798	798	351	351	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Bepaalt u zelf de volgorde van uw werkzaamheden? [Subgroep: Werkenden]										
· Ja, regelmatig	61,7%	57,2%▽	81,0%	83,5%	86,3%	87,7%	83,8%	81,9%	--	--
· Ja, soms	23,6%	27,2%△	14,6%	13,3%	10,6%	10,6%	11,2%	13,0%	--	--
· Nee	14,6%	15,6%	4,3%	3,2%	3,1%	1,7%▽	5,0%	5,1%	--	--
·N	3.681	3.681	795	795	801	801	351	351	--	--
Kunt u zelf uw werktempo regelen? [Subgroep: Werkenden]										
· Ja, regelmatig	53,0%	53,6%	72,9%	77,5%△	75,1%	77,9%	73,9%	77,5%	--	--
· Ja, soms	31,4%	31,2%	20,6%	19,1%	21,0%	19,1%	19,9%	18,9%	--	--
· Nee	15,6%	15,2%	6,5%	3,3%▽	3,9%	3,0%	6,2%	3,6%	--	--
·N	3.681	3.681	793	793	798	798	347	347	--	--
Moet u in uw werk zelf oplossingen bedenken om bepaalde dingen te doen? [Subgroep: Werkenden]										
· Ja, regelmatig	70,0%	66,7%▽	85,1%	83,6%	85,0%	83,3%	81,6%	81,5%	--	--
· Ja, soms	26,0%	30,0%△	13,3%	15,2%	13,7%	15,3%	16,7%	16,0%	--	--
· Nee	3,9%	3,3%	1,6%	1,2%	1,3%	1,3%	1,8%	2,5%	--	--
·N	3.680	3.680	800	800	798	798	351	351	--	--
Kunt u verlof opnemen wanneer u dat wilt? [Subgroep: Werkenden]										
· Ja, regelmatig	47,8%	50,3%△	64,4%	72,4%△	74,5%	80,2%△	67,0%	73,7%△	--	--
· Ja, soms	32,6%	29,6%▽	26,6%	22,7%▽	21,1%	16,4%▽	29,1%	21,7%▽	--	--
· Nee	19,6%	20,1%	9,0%	4,9%▽	4,4%	3,4%	3,9%	4,5%	--	--
·N	3.689	3.689	798	798	797	797	348	348	--	--
Kunt u zelf bepalen op welke tijden u werkt? [Subgroep: Werkenden]										
· Ja, regelmatig	17,5%	18,0%	41,4%	47,4%△	57,0%	56,9%	51,8%	58,8%△	--	--
· Ja, soms	24,9%	23,2%	33,6%	36,8%	30,0%	32,3%	26,3%	22,6%	--	--
· Nee	57,6%	58,8%	25,0%	15,8%▽	13,0%	10,8%	21,8%	18,6%	--	--
·N	3.693	3.693	796	796	794	794	350	350	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Kunt u zelf bepalen op welke plek (thuis of op locatie bij uw werkgever) u werkt? [Subgroep: Werkenden]										
· Ja, regelmatig	--	13,6%	--	57,4%	--	67,8%	--	72,9%	--	--
· Ja, soms	--	18,3%	--	33,4%	--	27,5%	--	14,3%	--	--
· Nee	--	68,1%	--	9,2%	--	4,8%	--	12,8%	--	--
· N	--	3.706	--	809	--	806	--	352	--	--
• Kwantitatieve taakeisen ('werkdruk') [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items] [Subgroep: Werkenden]										
Gemiddelde	2,38	2,28▽	2,40	2,31▽	2,35	2,29▽	2,35	2,31	--	--
· N	3.724	3.724	808	808	810	810	353	353	--	--
• Kwantitatieve taakeisen ('werkdruk') [≥=2.5 op schaal 1=nooit - 4=altijd; 3 items] [Subgroep: Werkenden]										
% vaak of altijd	37,8%	31,3%▽	40,1%	33,1%▽	37,2%	31,3%▽	36,1%	31,2%	--	--
· N	3.724	3.724	808	808	810	810	353	353	--	--
Moet u erg snel werken? [Subgroep: Werkenden]										
% vaak of altijd	36,8%	30,0%▽	34,8%	27,5%▽	32,7%	27,2%▽	32,0%	31,0%	--	--
· N	3.716	3.716	807	807	810	810	352	352	--	--
Moet u heel veel werk doen? [Subgroep: Werkenden]										
% vaak of altijd	47,2%	41,3%▽	49,8%	44,8%▽	46,2%	42,6%	43,9%	43,5%	--	--
· N	3.693	3.693	808	808	805	805	353	353	--	--
Moet u extra hard werken? [Subgroep: Werkenden] [% vaak of altijd]										
% vaak of altijd	30,3%	23,9%▽	32,0%	24,4%▽	28,7%	22,8%▽	29,7%	20,8%▽	--	--
· N	3.697	3.697	796	796	806	806	350	350	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Balans tussen taakeisen en autonomie [Subgroep: Werkenden]										
· Hoge taakeisen - hoge autonomie; uitdagend; 'active jobs'	17,3%	13,5%▽	31,2%	26,4%▽	30,1%	24,0%▽	28,8%	21,4%▽	--	--
· Hoge taakeisen - lage autonomie; veel spanning; 'high strain jobs'	20,4%	17,7%▽	9,2%	6,9%	7,3%	7,0%	7,4%	9,9%	--	--
· Lage taakeisen - hoge autonomie; weinig spanning; 'low strain jobs'	38,6%	39,6%	48,6%	56,6%△	54,7%	62,5%△	54,8%	61,0%	--	--
· Lage taakeisen - lage autonomie; niet uitdagend; 'passive jobs'	23,7%	29,3%△	11,0%	10,1%	8,0%	6,5%	9,0%	7,6%	--	--
·N	3.694	3.694	798	798	800	800	351	351	--	--
'High strain jobs': werk met hoge taakeisen en lage autonomie; werk met veel spanning [Subgroep: Werkenden]										
% ja	20,4%	17,7%▽	9,2%	6,9%	7,3%	7,0%	7,4%	9,9%	--	--
·N	3.694	3.694	798	798	800	800	351	351	--	--
• Emotioneel zwaar werk [schaal: 1=nooit - 4=altijd; 3 items] [Subgroep: Werkenden]										
Gemiddelde	1,81	1,81	1,75	1,73	1,72	1,68▽	1,71	1,73	--	--
·N	3.721	3.721	811	811	810	810	353	353	--	--
• Emotioneel zwaar werk [≥2.5 op schaal 1=nooit - 4=altijd; 3 items] [Subgroep: Werkenden]										
% vaak of altijd	12,9%	11,9%	9,1%	6,7%▽	7,9%	6,3%	11,7%	9,9%	--	--
·N	3.721	3.721	811	811	810	810	353	353	--	--
Brengt uw werk u in emotioneel moeilijke situaties? [Subgroep: Werkenden]										
% vaak of altijd	9,8%	9,7%	7,9%	5,3%▽	6,4%	5,2%	8,8%	8,6%	--	--
·N	3.710	3.710	805	805	806	806	350	350	--	--
Is uw werk emotioneel veeleisend? [Subgroep: Werkenden]										
% vaak of altijd	15,8%	15,1%	11,7%	10,4%	9,7%	7,8%	10,5%	9,7%	--	--
·N	3.716	3.716	810	810	810	810	353	353	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Raakt u emotioneel betrokken bij uw werk? [Subgroep: Werkenden]										
% vaak of altijd	18,4%	16,6% ▽	17,2%	14,7%	12,4%	13,1%	16,5%	16,0%	--	--
·N	3.703	3.703	806	806	805	805	352	352	--	--
• Moeite met concentratie/aandacht vasthouden tijdens het werk [schaal: 1=nooit - 4 = altijd; 2 items] [Subgroep: Werkenden]										
Gemiddelde	--	1,75	--	1,96	--	1,95	--	1,90	--	--
·N	--	3.730	--	811	--	810	--	353	--	--
Heeft u moeite zich te concentreren tijdens het werk?										
· Nooit	--	34,3%	--	16,9%	--	20,8%	--	24,3%	--	--
· Soms	--	57,8%	--	70,9%	--	65,7%	--	64,4%	--	--
· Vaak	--	7,0%	--	10,9%	--	12,4%	--	10,7%	--	--
· Altijd	--	0,9%	--	1,3%	--	1,1%	--	0,7%	--	--
·N	--	3.722	--	811	--	809	--	352	--	--
Heeft u moeite om aandacht vast te houden tijdens het werk?										
· Nooit	--	34,3%	--	16,0%	--	18,9%	--	23,6%	--	--
· Soms	--	57,4%	--	72,7%	--	67,5%	--	62,3%	--	--
· Vaak	--	7,4%	--	10,6%	--	11,9%	--	12,8%	--	--
· Altijd	--	0,9%	--	0,7%	--	1,7%	--	1,3%	--	--
·N	--	3.727	--	811	--	810	--	352	--	--
• Sociale steun leidinggevende [schaal: 1=weinig - 4=veel; 2 items] [Subgroep: Werkenden]										
Gemiddelde	3,03	3,09 △	3,13	3,29 ▲	3,17	3,25 △	3,09	3,21 △	--	--
·N	3.464	3.464	751	751	734	734	290	290	--	--
• Sociale steun leidinggevende [≥2.5 op schaal 1=weinig - 4=veel; 2 items] [Subgroep: Werkenden]										
% (zeer) veel	85,6%	86,2%	90,2%	90,2%	90,4%	90,1%	86,2%	90,7%	--	--
·N	3.464	3.464	751	751	734	734	290	290	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Mijn leidinggevende heeft oog voor het welzijn van de medewerkers [Subgroep: Werkenden]										
% (helemaal) eens	81,2%	80,2%	84,3%	87,3%	83,8%	87,2%	80,4%	85,6%	--	--
·N	3.504	3.504	755	755	737	737	291	291	--	--
Mijn leidinggevende besteedt aandacht aan wat ik zeg [Subgroep: Werkenden]										
% (helemaal) eens	81,5%	82,3%	87,3%	87,7%	87,5%	86,8%	83,8%	86,3%	--	--
·N	3.491	3.491	759	759	737	737	294	294	--	--
• Sociale steun collega's [schaal: 1=weinig - 4=veel; 2 items] [Subgroep: Werkenden]										
Gemiddelde	3,36	3,42△	3,41	3,49△	3,42	3,47△	3,38	3,37	--	--
·N	3.559	3.559	767	767	771	771	324	324	--	--
• Sociale steun collega's [≥2.5 op schaal 1=weinig - 4=veel; 2 items] [Subgroep: Werkenden]										
% (zeer) veel	97,2%	97,4%	97,7%	98,3%	98,7%	97,9%	97,4%	96,4%	--	--
·N	3.559	3.559	767	767	771	771	324	324	--	--
Mijn collega's hebben persoonlijke belangstelling voor me [Subgroep: Werkenden]										
% (helemaal) eens	91,8%	91,6%	93,4%	94,2%	94,2%	91,2%▽	91,4%	89,6%	--	--
·N	3.578	3.578	769	769	774	774	329	329	--	--
Mijn collega's zijn vriendelijk [Subgroep: Werkenden]										
% (helemaal) eens	96,9%	97,4%	97,8%	98,5%	98,6%	97,2%	98,1%	96,7%	--	--
·N	3.614	3.614	786	786	774	774	332	332	--	--
• Extern ongewenst gedrag [4 items; afgelopen 12 maanden] [Subgroep: Werkenden]										
% ten minste één 'ja, een enkele keer' of vaker	36,1%	33,4%▽	20,7%	14,5%▽	19,2%	15,0%▽	18,1%	11,4%▽	--	--
·N	3.659	3.659	792	792	795	795	348	348	--	--
• Intern ongewenst gedrag [4 items; afgelopen 12 maanden] [Subgroep: Werkenden]										
% ten minste één 'ja, een enkele keer' of vaker	22,3%	17,4%▽	21,3%	11,5%▼	17,9%	14,4%▽	28,0%	9,0%▼	--	--
·N	3.659	3.659	792	792	795	795	348	348	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Ongewenste seksuele aandacht van klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.) [Subgroep: Werkenden]										
% ja, een enkele keer of vaker	11,1%	10,1%	4,5%	2,8%	3,8%	2,2%	5,0%	2,5%	--	--
·N	3.644	3.644	787	787	794	794	347	347	--	--
Ongewenste seksuele aandacht van leidinggevenden of collega's [Subgroep: Werkenden]										
% ja, een enkele keer of vaker	3,4%	3,1%	4,2%	2,8%	3,6%	1,9%▽	3,2%	1,7%	--	--
·N	3.652	3.652	790	790	791	791	344	344	--	--
Intimidatie door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.) [Subgroep: Werkenden]										
% ja, een enkele keer of vaker	31,0%	28,9%▽	18,2%	13,6%▽	17,6%	13,4%▽	15,7%	9,6%▽	--	--
·N	3.649	3.649	789	789	789	789	344	344	--	--
Intimidatie door leidinggevenden of collega's [Subgroep: Werkenden]										
% ja, een enkele keer of vaker	15,6%	11,8%▽	14,4%	8,6%▽	12,1%	10,7%	20,3%	6,6%▼	--	--
·N	3.647	3.647	791	791	792	792	348	348	--	--
Lichamelijk geweld door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.) [Subgroep: Werkenden]										
% ja, een enkele keer of vaker	10,7%	10,2%	3,5%	1,4%▽	1,6%	0,7%▽	2,8%	0,6%▽	--	--
·N	3.641	3.641	788	788	788	788	348	348	--	--
Lichamelijk geweld door leidinggevenden of collega's [Subgroep: Werkenden]										
% ja, een enkele keer of vaker	0,9%	0,4%▽	0,1%	0%	0,2%	0%	0%	0%	--	--
·N	3.649	3.649	791	791	790	790	345	345	--	--
Pesten door klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.) [Subgroep: Werkenden]										
% ja, een enkele keer of vaker	9,5%	9,7%	3,9%	3,6%	4,8%	2,8%▽	3,7%	1,8%	--	--
·N	3.641	3.641	792	792	789	789	348	348	--	--
Pesten door leidinggevenden of collega's [Subgroep: Werkenden]										
% ja, een enkele keer of vaker	12,0%	9,9%▽	9,5%	4,9%▽	8,1%	7,1%	12,5%	4,8%▼	--	--
·N	3.648	3.648	790	790	789	789	347	347	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Heeft u de afgelopen 12 maanden te maken gehad met veranderingen in uw werk? [Subgroep: Werkenden] [meerdere antwoorden mogelijk]										
· Veranderingen in de technologie, zoals machines of ICT, die u gebruikt	--	34,6%	--	38,4%	--	42,5%	--	33,2%	--	--
· Veranderingen in de manier waarop u uw werk uitvoert of hoe u leiding krijgt	--	31,6%	--	35,0%	--	40,7%	--	34,6%	--	--
· Veranderingen in de producten/diensten die u helpt te maken of te leveren	--	19,8%	--	23,2%	--	28,3%	--	27,1%	--	--
· Veranderingen in de hoeveelheid contact die u heeft met klanten (of patiënten, leerlingen of passagiers, e.d.)	--	16,8%	--	20,7%	--	16,9%	--	22,8%	--	--
· Geen van deze veranderingen	--	42,4%	--	40,2%	--	34,4%	--	42,3%	--	--
·N	--	3.626	--	791	--	790	--	343	--	--
Wat heeft u nodig om u aan deze veranderingen aan te kunnen passen? [Subgroep: Eén of meer veranderingen in laatste 12 maanden] [meerdere antwoorden mogelijk]										
· Opleiding of cursus	--	27,1%	--	25,8%	--	25,3%	--	22,6%	--	--
· Begeleiding of coaching	--	35,2%	--	35,1%	--	27,8%	--	28,5%	--	--
· Aanpassing van mijn werkplek	--	9,0%	--	4,7%	--	2,8%	--	1,8%	--	--
· Aanpassing van mijn werkinhoud	--	22,2%	--	26,9%	--	23,9%	--	26,7%	--	--
· Tijd om me aan te passen	--	45,6%	--	50,0%	--	54,9%	--	44,2%	--	--
· Iets anders	--	3,8%	--	3,1%	--	3,3%	--	2,4%	--	--
· Geen maatregelen nodig	--	22,5%	--	21,3%	--	22,8%	--	32,3%	--	--
·N	--	2.094	--	478	--	523	--	199	--	--
Staat uw werkgever hybride werken toe? [Subgroep: Werknemers die taken thuis kunnen uitvoeren]										
· Ja, zeker	--	52,0%	--	81,0%	--	91,9%	--	84,2%	--	--
· Ja, maar liever niet	--	27,8%	--	15,1%	--	5,5%	--	5,5%	--	--
· Nee	--	20,2%	--	3,9%	--	2,5%	--	10,3%	--	--
·N	--	634	--	787	--	784	--	341	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Zijn er in uw organisatie afspraken gemaakt over hybride werken? [Subgroep: Werknemers die taken thuis kunnen uitvoeren]										
· Ja, er zijn formele afspraken (bijv. in een aparte bedrijfsregeling, arbeidsvoorwaarden, CAO)	--	22,2%	--	38,0%	--	41,0%	--	32,8%	--	--
· Ja, er zijn informele afspraken (bijv. in overleg met leidinggevende)	--	47,1%	--	47,4%	--	48,0%	--	39,8%	--	--
· Nee	--	30,7%	--	14,6%	--	11,0%	--	27,5%	--	--
· N	--	636	--	788	--	785	--	339	--	--
Reden locatiewerk [Subgroep: Locatie en hybride werkers] [% (zeer) belangrijk]										
· Soort werk (bijv. direct contact met klanten e.d. en/of met materialen/machines e.d.)	--	77,4%	--	58,5%	--	50,4%	--	--	--	--
· Reden locatiewerk: Praktisch: kwaliteit werkplek, technische middelen etc.	--	73,5%	--	44,9%	--	28,3%	--	--	--	--
· Reden locatiewerk: Productiviteit, concentratie, efficiëntie	--	66,8%	--	43,2%	--	33,5%	--	--	--	--
· Mijn werkgever wil dat ik op locatie werk	--	61,7%	--	37,8%	--	37,4%	--	--	--	--
· Mijn collega's werken grotendeels op locatie	--	70,0%	--	49,1%	--	35,8%	--	--	--	--
· Samenwerking met collega's	--	81,3%	--	81,8%	--	78,9%	--	--	--	--
· Sociale contacten met collega's; binding met afdeling of bedrijf	--	77,7%	--	85,9%	--	82,1%	--	--	--	--
· Betere carrièreperspectieven	--	33,5%	--	20,1%	--	18,1%	--	--	--	--
· Werk-privébalans	--	62,9%	--	57,1%	--	50,8%	--	--	--	--
· Mijn thuissituatie laat thuiswerken niet toe	--	22,6%	--	9,7%	--	7,2%	--	--	--	--
· Ik werk zelf liever op locatie	--	64,5%	--	37,2%	--	17,1%	--	--	--	--
· N	--	3.445	--	739	--	568	--	--	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Reden thuiswerk: [Subgroep: Thuis en hybride werkers] [% (zeer) belangrijk]										
· Soort werk: Een deel van mijn taken kan goed vanuit huis worden uitgevoerd	--	--	--	82,3%	--	88,6%	--	80,0%	--	--
· Praktisch: kwaliteit thuiswerkplek, technische middelen, etc.	--	--	--	51,8%	--	66,9%	--	69,7%	--	--
· Productiviteit, concentratie, efficiëntie	--	--	--	73,4%	--	82,1%	--	78,0%	--	--
· Minder reistijd	--	--	--	76,3%	--	86,9%	--	76,4%	--	--
· Sociale contacten met familie en vrienden e.d.	--	--	--	34,6%	--	40,8%	--	45,8%	--	--
· Werk-privé balans	--	--	--	67,7%	--	75,8%	--	70,1%	--	--
· Mijn gezondheidsklachten	--	--	--	28,5%	--	32,4%	--	44,0%	--	--
· Ik wil zelf liever thuiswerken	--	--	--	36,1%	--	57,4%	--	63,9%	--	--
·N	--	--	--	769	--	780	--	338	--	--
Krijgt u een thuiswerkvergoeding? [Subgroep: Thuis en hybride werkers]										
% ja	--	--	--	60,6%	--	72,7%	--	54,8%	--	--
·N	--	--	--	765	--	781	--	335	--	--
Hoe staat u alles bijeengenomen tegenover het hybride werken? [Subgroep: Werkenden]										
· Zeer negatief	--	2,8%	--	0,5%	--	0,3%	--	0%	--	--
· Negatief	--	6,8%	--	0,6%	--	1,4%	--	1,9%	--	--
· Niet positief, maar ook niet negatief	--	44,8%	--	8,5%	--	4,8%	--	10,8%	--	--
· Positief	--	36,9%	--	46,6%	--	32,7%	--	28,2%	--	--
· Zeer positief	--	8,7%	--	43,8%	--	60,8%	--	59,1%	--	--
·N	--	3.468	--	768	--	782	--	340	--	--
Hoeveel tijd brengt u gemiddeld zittend door op een werkdag tijdens uw werk [incl. thuiswerk]? [Subgroep: Werkenden]										
Gemiddelde	4,00	4,36△	6,39	6,81△	6,78	7,01△	6,39	6,71△	--	--
·N	3.470	3.470	769	769	782	782	339	339	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Hoeveel tijd brengt u gemiddeld zittend door op een werkdag tijdens uw vrije tijd [excl. woon-werkverkeer]? [Subgroep: Werkenden]										
Gemiddelde	3,26	4,07▲	3,38	4,31▲	3,24	4,16▲	3,52	4,37▲	--	--
·N	3.264	3.264	744	744	754	754	331	331	--	--
Alle lichaamsbeweging die ten minste net zo inspannend is als stevig doorlopen (dagen/week)										
Gemiddelde	--	5,03	--	4,77	--	4,86	--	4,66	--	4,83
·N	--	3.446	--	767	--	781	--	339	--	1.031
Hoeveel dagen per week beoefent u in uw vrije tijd inspannende sporten of zware lichamelijke activiteiten die lang genoeg duren om bezweet te raken?										
Gemiddelde	--	1,97	--	1,95	--	2,11	--	2,17	--	2,17
·N	--	3.441	--	765	--	779	--	339	--	1.028
• Werk-privé verwaarlozen [schaal 1=nooit - 4= zeer vaak; 2 items] [Subgroep: Werkenden]										
Gemiddelde	1,47	1,51△	1,51	1,55	1,50	1,52	1,55	1,50	--	--
·N	3.425	3.425	763	763	773	773	338	338	--	--
• Werk-privé verwaarlozen [2 items; ten minste één 'ja (zeer) vaak'] [Subgroep: Werkenden]										
% (zeer) vaak	9,8%	9,3%	6,8%	7,2%	7,2%	6,0%	11,3%	7,8%	--	--
·N	3.447	3.447	766	766	780	780	339	339	--	--
Mist u of verwaarloost u familie- of gezinsactiviteiten door uw werk? [Subgroep: Werkenden]										
· Nee, nooit	47,8%	47,6%	45,2%	46,6%	45,4%	49,2%	42,1%	52,3%△	--	--
· Ja, een enkele keer	42,9%	43,6%	48,4%	47,1%	47,8%	46,8%	47,0%	42,0%	--	--
· Ja, vaak	7,2%	7,4%	5,6%	5,7%	6,1%	3,7%▽	10,0%	5,5%▽	--	--
· Ja, zeer vaak	2,0%	1,4%▽	0,8%	0,6%	0,7%	0,3%	0,8%	0,2%	--	--
·N	3.441	3.441	764	764	776	776	339	339	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Mist u of verwaarloost u uw werkzaamheden door familie- en gezinsverantwoordelijkheden? [Subgroep: Werkenden]										
· Nee, nooit	71,3%	63,9%▽	62,2%	52,5%▽	64,0%	53,5%▽	64,0%	58,2%	--	--
· Ja, een enkele keer	26,6%	33,1%△	35,8%	45,6%△	34,8%	44,2%△	32,6%	38,2%	--	--
· Ja, vaak	1,5%	2,6%△	1,8%	1,9%	1,1%	2,0%	3,5%	3,2%	--	--
· Ja, zeer vaak	0,6%	0,4%	0,2%	0%	0,1%	0,2%	0%	0,4%	--	--
·N	3.432	3.432	765	765	778	778	338	338	--	--
Wat is uw gebruikelijke reisafstand van uw woning naar uw werk (enkele reis, deur tot deur)? [km] [Subgroep: Werkenden; excl. volledige thuiswerkers]										
Gemiddelde	--	22,2	--	32,1	--	37,8	--	--	--	--
·N	--	3.392	--	738	--	571	--	--	--	--
Wat is uw gemiddelde reistijd naar uw werklocatie (enkele reis, deur tot deur)? [minuten] [Subgroep: Werkenden; excl. volledige thuiswerkers]										
Gemiddelde	--	27,9	--	38,1	--	44,4	--	--	--	--
·N	--	3.405	--	739	--	571	--	--	--	--
Hoe reist u gewoonlijk naar uw werklocatie? [Subgroep: Werkenden; excl. volledige thuiswerkers]										
· Te voet	--	2,3%	--	1,9%	--	2,5%	--	--	--	--
· Met de fiets	--	32,1%	--	24,4%	--	18,1%	--	--	--	--
· Met de bus, tram, metro	--	2,4%	--	2,2%	--	5,4%	--	--	--	--
· Met de trein	--	4,0%	--	11,9%	--	18,4%	--	--	--	--
· Met de motor/auto	--	59,3%	--	59,7%	--	55,6%	--	--	--	--
·N	--	3.416	--	741	--	569	--	--	--	--
Heeft u in de afgelopen 12 maanden mantelzorg gegeven? [Subgroep: Werkenden]										
[% ja	--	19,6%	--	19,9%	--	18,2%	--	19,6%	--	--
·N	--	3.431	--	764	--	776	--	338	--	--
Hoeveel uur mantelzorg geeft u momenteel gemiddeld per week? (Reistijd meegerekend) [Subgroep: Heeft mantelzorg gegeven]										
Gemiddelde	--	6,50	--	5,00	--	5,57	--	#	--	--
·N	--	668	--	152	--	141	--	#	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
• Hoe is over het algemeen uw gezondheid?										
% goed/zeer goed	78,7%	75,1%▼	85,5%	77,3%▼	82,6%	77,8%▼	78,0%	70,3%▼	72,5%	68,6%▼
·N	3.429	3.429	765	765	775	775	338	338	1.025	1.025
Hoe is over het algemeen uw gezondheid?										
· Zeer goed	20,4%	16,2%▼	26,1%	19,5%▼	24,1%	19,0%▼	20,7%	19,4%	19,8%	11,1%▼
· Goed	58,3%	58,9%	59,4%	57,8%	58,5%	58,8%	57,3%	50,9%▼	52,7%	57,5%△
· Gaat wel	19,1%	22,2%△	12,4%	19,8%△	16,3%	18,9%	19,7%	26,3%△	22,2%	24,3%
· Slecht	1,9%	2,2%	1,9%	2,7%	1,0%	2,9%△	2,3%	2,8%	4,7%	6,6%
· Zeer slecht	0,3%	0,4%	0,2%	0,1%	0,1%	0,5%	0%	0,5%	0,6%	0,5%
·N	3.429	3.429	765	765	775	775	338	338	1.025	1.025
• Burn-outklachten [schaal: 1=nooit - 7=elke dag; 5 items] [Subgroep: Werkenden]										
Gemiddelde	2,16	2,31△	2,17	2,29△	2,24	2,30	2,29	2,38	--	--
·N	3.437	3.437	764	764	775	775	339	339	--	--
• Burn-outklachten [>3.20 op schaal 1=nooit - 7=elke dag; 5 items] [Subgroep: Werkenden]										
% ja	15,1%	18,2%△	15,8%	16,8%	18,1%	17,6%	19,0%	22,2%	--	--
·N	3.437	3.437	764	764	775	775	339	339	--	--
Ik voel me emotioneel uitgeput door mijn werk [Subgroep: Werkenden]										
% maandelijks t/m elke dag	20,1%	25,3%△	20,5%	26,3%△	22,9%	25,6%	21,5%	22,4%	--	--
·N	3.423	3.423	764	764	772	772	338	338	--	--
Aan het einde van een werkdag voel ik me leeg [Subgroep: Werkenden]										
% maandelijks t/m elke dag	38,1%	42,1%△	41,8%	41,9%	38,6%	38,7%	41,4%	41,6%	--	--
·N	3.432	3.432	761	761	769	769	339	339	--	--
Ik voel me moe als ik 's morgens opsta en geconfronteerd word met mijn werk [Subgroep: Werkenden]										
% maandelijks t/m elke dag	22,8%	27,2%△	25,4%	30,2%△	26,5%	27,5%	30,6%	32,6%	--	--
·N	3.422	3.422	764	764	773	773	339	339	--	--

	Werksituatie medio 2023										
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden		
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	
Voelde ik me bang [Subgroep: Niet werkenden]											
% regelmatig t/m altijd	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	4,7%
·N	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	946
Sliep ik onrustig [Subgroep: Niet werkenden]											
[% regelmatig t/m altijd]	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	23,5%
·N	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	950
[Omgepooled] Was ik NIET gelukkig [Subgroep: Niet werkenden]											
% regelmatig t/m altijd	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	22,8%
·N	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	944
Voelde ik me eenzaam [Subgroep: Niet werkenden]											
% regelmatig t/m altijd	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	10,0%
·N	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	949
Kon ik maar niet op gang komen [Subgroep: Niet werkenden]											
% regelmatig t/m altijd	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	21,8%
·N	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	949
Algemene eenzaamheid											
· Niet eenzaam	--	59,9%	--	65,7%	--	65,4%	--	54,8%	--	--	52,8%
· Enigszins eenzaam	--	32,2%	--	27,0%	--	28,0%	--	37,9%	--	--	36,1%
· Sterk eenzaam	--	7,9%	--	7,2%	--	6,6%	--	7,3%	--	--	11,2%
·N	--	3.390	--	755	--	760	--	333	--	--	996
Sociale eenzaamheid											
· Niet eenzaam	--	68,9%	--	73,1%	--	73,0%	--	65,4%	--	--	65,5%
· Enigszins eenzaam	--	12,0%	--	12,0%	--	11,3%	--	14,7%	--	--	13,7%
· Sterk eenzaam	--	19,1%	--	14,9%	--	15,7%	--	19,8%	--	--	20,8%
·N	--	3.420	--	759	--	770	--	335	--	--	1.005

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Emotionele eenzaamheid										
· Niet eenzaam	--	84,1%	--	85,8%	--	85,4%	--	80,5%	--	77,7%
· Enigszins eenzaam	--	9,0%	--	9,0%	--	8,4%	--	13,0%	--	12,6%
· Sterk eenzaam	--	6,9%	--	5,2%	--	6,2%	--	6,4%	--	9,8%
·N	--	3.406	--	761	--	767	--	337	--	1.003
Ik voel me in de steek gelaten										
% min of meer/ja	--	15,1%	--	10,2%	--	12,6%	--	15,9%	--	15,2%
·N	--	3.431	--	762	--	774	--	339	--	1.009
Ik mis mensen om me heen										
% min of meer/ja	--	18,3%	--	19,3%	--	21,0%	--	25,6%	--	33,7%
·N	--	3.430	--	766	--	771	--	338	--	1.010
Ik ervaar een leegte om me heen										
% min of meer/ja	--	17,9%	--	16,6%	--	15,3%	--	19,2%	--	23,4%
·N	--	3.420	--	764	--	776	--	338	--	1.011
Er zijn NIET genoeg mensen op wie ik in geval van narigheid kan terugvallen [Omgepoold]										
% min of meer/ja	--	27,6%	--	22,6%	--	22,1%	--	27,5%	--	29,4%
·N	--	3.435	--	761	--	771	--	338	--	1.010
Ik heb NIET veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen [Omgepoold]										
% min of meer/ja	--	37,8%	--	33,8%	--	36,0%	--	40,1%	--	42,1%
·N	--	3.433	--	765	--	776	--	337	--	1.010
Er zijn NIET voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel [Omgepoold]										
% min of meer/ja	--	30,8%	--	26,7%	--	27,2%	--	32,8%	--	35,4%
·N	--	3.432	--	765	--	777	--	338	--	1.007
KANS [2 items; klachten 'armen/ellebogen', 'nek', 'schouders', 'polsen/handen']										
% ten minste één klacht 'langdurig' en/of 'meerdere keren'	42,0%	41,8%	41,1%	38,1%	43,4%	39,9%	43,4%	44,6%	48,9%	45,6%
·N	3.402	3.402	757	757	770	770	333	333	994	994

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Armen / ellebogen, schouders, nek										
% 'langdurig' en/of 'meerdere keren'	37,7%	38,0%	36,5%	32,8%	40,4%	36,0% ▽	38,3%	41,4%	43,7%	38,9% ▽
·N	3.388	3.388	756	756	767	767	330	330	988	988
Polsen / handen										
% 'langdurig' en/of 'meerdere keren'	16,2%	18,6% △	15,3%	16,4%	13,6%	17,0% △	18,6%	18,0%	21,8%	25,4% △
·N	3.298	3.298	740	740	755	755	332	332	962	962
Rug										
% 'langdurig' en/of 'meerdere keren'	36,5%	35,6%	31,7%	30,6%	33,9%	32,1%	38,4%	40,7%	37,7%	38,8%
·N	3.379	3.379	748	748	759	759	332	332	985	985
Heupen / benen / knieën / voeten										
% 'langdurig' en/of 'meerdere keren'	29,5%	33,9% △	26,0%	27,9%	22,2%	29,7% △	27,7%	34,6% △	37,3%	39,3%
·N	3.374	3.374	754	754	763	763	337	337	984	984
In hoeverre bent u, alles bij elkaar genomen, op dit moment tevreden met uw leven?										
· Ontevreden	--	4,5%	--	3,4%	--	4,6%	--	4,3%	--	7,6%
· Niet ontevreden/ niet tevreden	--	14,6%	--	10,3%	--	11,5%	--	10,6%	--	16,8%
· Tevreden	--	80,9%	--	86,4%	--	83,8%	--	85,1%	--	75,6%
·N	--	3.436	--	763	--	775	--	335	--	1.009
Heeft u de afgelopen 12 maanden wel eens verzuimd? [Subgroep: Werkenden]										
% ja	46,7%	50,7% △	51,7%	47,0% ▽	51,8%	48,4%	43,6%	38,8%	--	--
·N	3.426	3.426	763	763	776	776	336	336	--	--
Hoeverveel werkdagen heeft u de afgelopen 12 maanden verzuimd? [Subgroep: Werkenden]										
Gemiddelde	7,12	9,72 △	6,08	6,65	7,24	9,48	5,45	8,47	--	--
·N	3.384	3.384	753	753	768	768	331	331	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Met wat voor soort klachten heeft u de laatste keer verzuimd? [Subgroep: Werkenden]										
· Rugklachten	5,3%	4,7%	1,5%	3,4%	2,6%	1,0%	1,1%	2,0%	--	--
· Klachten nek, schouders, armen, polsen, handen	4,8%	3,5%	2,7%	2,0%	5,3%	3,0%	3,4%	2,1%	--	--
· Klachten heup, benen, knieën, voeten	4,7%	5,3%	1,7%	1,5%	1,2%	1,7%	2,3%	1,9%	--	--
· Klachten hart- en vaatstelsel	1,0%	1,1%	0,6%	1,8%	1,6%	1,1%	0,8%	0,4%	--	--
· Psychische klachten, overspannenheid, burn-out	6,6%	8,3%	7,4%	9,2%	7,0%	8,7%	9,1%	11,6%	--	--
· Vermoeidheid of concentratieproblemen	2,9%	3,3%	1,9%	2,1%	1,5%	3,1%	3,7%	4,4%	--	--
· Conflict op het werk	0,4%	0,5%	0%	0,8%	0,4%	0,4%	0,5%	2,0%	--	--
· Klachten luchtwegen	2,9%	4,9%△	1,4%	2,6%	2,6%	5,3%	2,1%	6,7%	--	--
· Klachten buik, maag of darmen	9,2%	7,1%▽	7,7%	6,4%	9,3%	8,2%	8,4%	5,3%	--	--
· Huidklachten	0,3%	0,7%	0%	0,4%	0,5%	0,4%	2,3%	0%	--	--
· Klachten oren of ogen	1,1%	0,8%	1,1%	1,4%	0,4%	0,8%	1,8%	1,8%	--	--
· Griep of verkoudheid	44,7%	42,2%	59,5%	52,9%	53,2%	50,3%	51,3%	45,6%	--	--
· Hoofdpijn	4,1%	3,8%	5,1%	4,7%	7,0%	2,7%▽	1,8%	3,3%	--	--
· Klachten in verband met zwangerschap	2,6%	1,0%▽	1,4%	1,9%	0,6%	1,4%	2,5%	0,4%	--	--
· Overige klachten	9,4%	12,8%△	8,1%	8,9%	6,8%	12,0%△	8,8%	12,5%	--	--
·N	1.589	1.589	337	337	350	350	116	116	--	--
Verzuim wegens COVID										
· Ja, bevestigd met een test	--	18,7%	--	21,2%	--	23,1%	--	11,2%	--	--
· Misschien, niet getest of onbekend	--	23,8%	--	23,5%	--	24,9%	--	32,3%	--	--
· Nee, geen COVID gerelateerde klachten of geen COVID, bevestigd met test	--	57,5%	--	55,3%	--	52,0%	--	56,5%	--	--
·N	--	1.737	--	355	--	374	--	130	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Heeft u een langdurige ziekte, aandoening of handicap? [meerdere antwoorden mogelijk]										
· Nee	--	56,3%	--	60,3%	--	56,1%	--	55,6%	--	34,7%
· Problemen met armen of handen (ook artritis, reuma, RSI)	--	7,8%	--	6,2%	--	6,4%	--	4,5%	--	16,4%
· Problemen met benen of voeten (ook artritis, reuma)	--	9,4%	--	6,7%	--	7,1%	--	6,6%	--	17,3%
· Problemen met rug en nek (ook artritis, reuma, RSI)	--	12,4%	--	8,8%	--	10,6%	--	11,8%	--	14,1%
· Migraine of ernstige hoofdpijn	--	6,6%	--	7,7%	--	7,4%	--	8,0%	--	5,2%
· Hart- of vaatziekten	--	3,9%	--	3,6%	--	4,0%	--	5,7%	--	10,2%
· Astma, bronchitis, emfyseem	--	4,7%	--	5,6%	--	3,8%	--	6,9%	--	8,0%
· Long-COVID/post-COVID	--	3,1%	--	1,1%	--	3,0%	--	2,8%	--	4,8%
· Maag- of darmstoornissen	--	5,2%	--	3,5%	--	5,2%	--	5,0%	--	8,7%
· Suikerziekte	--	2,7%	--	1,8%	--	2,9%	--	2,8%	--	6,9%
· Ernstige huidziekten	--	0,6%	--	0,4%	--	0,8%	--	0,8%	--	2,1%
· Psychische klachten/aandoeningen	--	5,4%	--	3,7%	--	4,9%	--	5,3%	--	10,8%
· Gehoorproblemen	--	3,6%	--	3,7%	--	3,6%	--	5,4%	--	8,2%
· Epilepsie	--	0,4%	--	0,1%	--	0,8%	--	0,5%	--	1,2%
· Levensbedreigende ziekten (bijv. kanker, aids)	--	0,5%	--	0,9%	--	0,7%	--	0,9%	--	2,4%
· Problemen met zien	--	3,1%	--	1,6%	--	2,7%	--	2,9%	--	5,6%
· Anders	--	6,6%	--	5,7%	--	8,0%	--	8,9%	--	11,5%
· N	--	3.440	--	764	--	779	--	337	--	1.009
Bent u bang om op uw werk een COVID-19 besmetting op te lopen? [Subgroep: Werkenden]										
· Nooit	--	71,2%	--	81,6%	--	75,8%	--	79,3%	--	--
· Soms	--	25,9%	--	16,9%	--	23,7%	--	18,3%	--	--
· Vaak of altijd	--	3,0%	--	1,5%	--	0,6%	--	2,4%	--	--
· N	--	3.423	--	761	--	773	--	334	--	--

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Heeft u een coronavirus/COVID-19 infectie (gehad)?										
% ja	--	79,6%	--	78,4%	--	81,3%	--	75,4%	--	68,3%
·N	--	3.431	--	759	--	779	--	337	--	1.003
Hoe lang hebt u na uw COVID-19 infectie nog klachten ervaren? [Subgroep: Heeft corona-infectie (gehad)]										
· Minder dan 1 maand	--	64,1%	--	66,2%	--	68,7%	--	68,6%	--	66,4%
· 1-2 maanden	--	15,8%	--	18,1%	--	17,9%	--	13,4%	--	11,9%
· 3 tot en met 12 maanden	--	12,0%	--	10,5%	--	9,1%	--	12,3%	--	11,1%
· Tussen de 1 en 2 jaar	--	4,8%	--	2,5%	--	3,2%	--	4,0%	--	4,9%
· 2 jaar of langer	--	3,3%	--	2,7%	--	1,1%	--	1,7%	--	5,6%
·N	--	2.722	--	595	--	631	--	252	--	679
Post-COVID in drie groepen										
· Nooit een COVID-19 infectie gehad	--	20,5%	--	21,6%	--	18,7%	--	24,7%	--	31,9%
· COVID-19 infectie gehad, met klachten minder dan 3 maanden	--	63,5%	--	66,1%	--	70,4%	--	61,7%	--	53,3%
· COVID-19 infectie gehad, met klachten van 3 maanden of meer	--	16,0%	--	12,3%	--	10,8%	--	13,6%	--	14,8%
·N	--	3.423	--	759	--	776	--	335	--	997
Ervaart u op dit moment nog klacht(en) door het coronavirus? [Subgroep: Heeft corona-infectie (gehad)]										
% ja	--	10,8%	--	7,1%	--	7,8%	--	11,7%	--	12,1%
·N	--	2.718	--	595	--	628	--	253	--	677
Huidige corona-klachten										
· Op dit moment geen corona-klachten	--	89,3%	--	92,9%	--	92,2%	--	88,5%	--	87,9%
· Op dit moment corona-klachten, minder dan 3 maanden	--	1,1%	--	0,6%	--	1,3%	--	2,3%	--	0,3%
· Op dit moment corona-klachten, 3 maanden of meer	--	9,6%	--	6,5%	--	6,5%	--	9,2%	--	11,8%
·N	--	2.716	--	595	--	628	--	252	--	677

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Welke klachten heeft u op dit moment nog? [Subgroep: Op dit moment corona-klachten, 3 maanden of meer] [meerdere antwoorden mogelijk]										
· Vermoeidheid	--	70,0%	--	#	--	#	--	#	--	#
· Langdurig verlies van reukvermogen	--	22,0%	--	#	--	#	--	#	--	#
· Langdurig verlies van smaakvermogen	--	14,2%	--	#	--	#	--	#	--	#
· Kortademigheid of benauwdheid	--	37,8%	--	#	--	#	--	#	--	#
· Pijn op de borst	--	6,6%	--	#	--	#	--	#	--	#
· Hartkloppingen	--	13,3%	--	#	--	#	--	#	--	#
· Spierpijn/gewrichtspijn	--	23,8%	--	#	--	#	--	#	--	#
· Hoofdpijn	--	18,5%	--	#	--	#	--	#	--	#
· Aanhoudende verhoging/koorts	--	1,0%	--	#	--	#	--	#	--	#
· Concentratieproblemen	--	43,1%	--	#	--	#	--	#	--	#
· Geheugenproblemen	--	40,1%	--	#	--	#	--	#	--	#
· Verwardheid	--	10,0%	--	#	--	#	--	#	--	#
· Moeite met drukke omgeving	--	37,2%	--	#	--	#	--	#	--	#
· Andere klachten	--	11,3%	--	#	--	#	--	#	--	#
· N	--	261	--	#	--	#	--	#	--	#
In hoeverre beïnvloeden deze klachten u op dit moment in uw werk? [Subgroep: 'Werkend', én: 'Op dit moment corona-klachten, 3 maanden of meer']										
· Nooit	--	15,8%	--	#	--	#	--	#	--	--
· Soms	--	55,6%	--	#	--	#	--	#	--	--
· Vaak	--	20,0%	--	#	--	#	--	#	--	--
· Altijd	--	8,6%	--	#	--	#	--	#	--	--
· N	--	261	--	#	--	#	--	#	--	--

	Werksituatie medio 2023										
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden		
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	
Heeft u op dit moment behoefte aan een werkgerelateerde opleiding of cursus? [Subgroep: Op zoek naar baan]											
· Nee, geen behoefte aan een opleiding of cursus	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	54,1%
· Ja, om kansen voor een baan in het zelfde type functie als ik heb/had te vergroten	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	7,5%
· Ja, om mijn kansen op werk in een nieuwe functie in de toekomst te vergroten	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	38,5%
· N	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	189
Denkt u dat u gemakkelijk een nieuwe baan kunt vinden? [Subgroep: Op zoek naar baan]											
% ja	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	60,7%
· N	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	194
Hoe hoog schat u de kans in om binnen 3 maanden het soort baan te vinden waar u naar op zoek bent? [Subgroep: Op zoek naar baan]											
· (Zeer) groot	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	46,3%
· Niet groot/niet klein	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	27,1%
· (Zeer) klein	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	26,5%
· N	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	194
Bent u bereid om van type baan te wisselen als dat uw kans op de arbeidsmarkt vergroot? [Subgroep: Niet werkenden]											
% ja	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	86,4%
· N	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	193
Bent u bereid om van sector te wisselen als dat uw kans op de arbeidsmarkt vergroot? [Subgroep: Niet werkenden]											
% ja	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	76,2%
· N	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	193
Hoe is op dit moment de financiële situatie van uw huishouden?											
· Kom beetje of veel geld tekort	--	11,4%	--	4,2%	--	6,1%	--	8,2%	--	--	16,8%
· Kom precies rond	--	16,6%	--	10,6%	--	12,3%	--	15,3%	--	--	21,3%
· Hou beetje of veel geld over	--	72,0%	--	85,1%	--	81,6%	--	76,5%	--	--	61,9%
· N	--	3.425	--	761	--	776	--	335	--	--	1.001

	Werksituatie medio 2023									
	Volledige locatiewerkers		Gedeeltelijke thuiswerkers		Hoofdzakelijke thuiswerkers		Volledige thuiswerkers		Niet-werkenden	
	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023	Eind 2019	Medio 2023
Vergeleken met drie maanden geleden, is de financiële situatie van mijn huishouden:										
· Er enigszins of erg op vooruit gegaan	--	18,9%	--	22,8%	--	22,4%	--	26,4%	--	9,2%
· Ongeveer hetzelfde gebleven	--	53,0%	--	53,2%	--	54,2%	--	50,6%	--	60,2%
· Er ietwat of erg op achteruit gegaan	--	28,1%	--	24,1%	--	23,5%	--	23,0%	--	30,6%
·N	--	3.420	--	763	--	777	--	334	--	1.000

Noot. -- niet gemeten. # aantallen onder de 100 worden zijn niet opgenomen in de tabel. Percentages zijn kolompercentages, en zijn getoetst met de McNemar test (horizontale vergelijkingen). Gemiddelden zijn getoetst met de gepaarde t-test. ▲ en ▼: $p < 0,05$ en Cohen's $d \geq 0,20$. △ en ▽: $p < 0,05$ maar Cohen's $d < 0,20$. #: $N < 100$.

Referenties

- Andresen, E.M., Malmgren, J.A., Carter, W.B., Patrick, D.L. Screening for depression in well older adults: evaluation of a short form of the CES-D (Center for Epidemiologic Studies Depression Scale) (1994). *American Journal of Preventive medicine*, 10(2), 77-84.
- Bouwens, L., Zoomer, T., Hooftman, W.E., & Oude Hengel, K. (2020). Leeswijzer Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden - COVID-19. TNO, Leiden.
- Hooftman W.E., Mars G.M.J., Janssen, B.J.M., De Vroome, E.M.M. & Bossche, S.N.J. van den (2015). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2014: Methodologie en globale resultaten. TNO/CBS, Leiden/Heerlen.
- Hooftman, W.E., Mars G.M.J., Knops, J.C.M., van Dam, L.M.C., de Vroome, E.M.M., Janssen, B.J.M., Pleijers, A.J.S.F., van den Bossche, S.N.J. (2020a). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2019 Methodologie en globale resultaten. [The Netherlands Working Conditions Survey 2019: Methodology and overall results]. Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire & TNO, Leiden.
- Hooftman, W.E., Oude Hengel, K., Wiezer, N., Bouwens, L., Zoomer, T., de Vroome, E. (2020b). De impact van de COVID-19 crisis op werknemers – stand van zaken na de eerste golf. TNO, Leiden.
- Hooftman, W. E., Mars, G. M. J., Knops, J. C. M., Van Dam, L. M. C., De Vroome, E. M. M., Ramaekers, M. M. M. J., & Janssen, B. J. M. (2021). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2020. Methodologie. [The Netherlands Working Conditions Survey 2020: Methodology]. Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire & TNO, Leiden.
- Meijman, T. F. (1991). Over vermoeidheid, arbeidspsychologische studies naar de beleving van belastingseffecten [Fatigue: studies on the perception of workload effects] (Doctoral dissertation). Groningen: Rijksuniversiteit Groningen'
- Oude Hengel, K.M., Bouwens, L., Zoomer, T., de Vroome, E., Hooftman, W.E. (2020). Leeswijzer Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden – COVID-19. TNO, Leiden.

- Oude Hengel, K.M., Kathmann, K., Bouwens, L., Zoomer, T., Hooftman, W.E. (2021a). Leeswijzer Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden – COVID-19. TNO, Leiden.
- Oude Hengel, K.M., Bouwens, L., Zoomer, T., de Vroome, E., Hooftman, W.E. (2021b). De impact van de COVID-19 pandemie op werknemers – stand van zaken in 2020. TNO, Leiden.
- Oude Hengel, K.M., Hooftman, W.E., van der Feltz, A.S., Zoomer, T., in der Maur, M. (2021c) De impact van de COVID-19 pandemie op werknemers – een jaar in crisis. TNO, Leiden.
- Oude Hengel, K.M., Bouwens, L in der Maur, M., de Vroome, E., Hooftman, W.E. (2022a). Leeswijzer Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden – COVID-19. TNO, Leiden.
- Parent-Thirion, A., Vermeylen, G., Van Houten, G., Lyly-Yrjänäinen, M., Biletta, I., & Cabrita, J. (2015). Fifth European working conditions survey. Eurofound, Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- Rijksoverheid. Laatste specifieke corona-adviezen vervallen, maar gebruik je gezonde verstand bij luchtwegklachten. Publicatie: 10 maart 2023. Online: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2023/03/10/laatste-specifieke-corona-adviezen-verval-len-maar-gebruik-je-gezonde-verstand-bij-luchtwegklachten>
- Roberts, R. E., Vernon, S. W. (1983). The center for Epidermiologic studies depression scale: It's use in a community sample. American Journal of Psychiatry, 140(1), 41-46.
- Schreurs, P.J.G., van de Willige, G., Tellegen, B., & Brosschot, J.F. (1988). De Utrechtse Coping Lijst: UCL-handleiding. Swets & Zeitlinger, Lisse.
- Tuomi, K., Ilmarinen, J., Jahkola, A., Katajarinne, L., & Tulkki, A. (1998). Work ability index (Vol. 19). Finnish Institute of Occupational Health, Helsinki.
- van Lenthe, F. J., Kamphuis, C. B., Beenackers, M. A., Jansen, T., Looman, C. W., Nusselder, W. J., & Mackenbach, J. P. (2014). Cohort Profile: Understanding socioeconomic inequalities in health and health behaviours: the GLOBE study. Int J Epidemiol, 43(3), 721-730

- Van den Heuvel, S., Geuskens, G., Bouwhuis, S., & Petricheva, V. (2016). Study on transitions in employment, ability and motivation (STREAM): Technical report (2010-2015). TNO, Leiden.
- van der Zee, K. S. R., & Sanderma, R. (2012). Het meten van de algemene gezondheidstoestand met de RAND-36, een handleiding. Noordelijk Centrum voor Gezondheidsvraagstukken Research Institute SHARE, Groningen.
- Van Tilburg, T., & de Jong Gierveld, J. (2007). Zicht op eenzaamheid: Achtergronden, oorzaken en aanpak. Van Gorcum Assen.
- Zwieten, M.H.J. , Vroome, E.M.M. de, Mol, M.E.M., Mars, G.M.J., Koppes, L.L.J. van & Bossche, S.N.J. van den (2014). Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden 2013: Methodologie en globale resultaten. TNO, Hoofddorp

